

GAZDASÁGI LAPOK

15. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. Április 9.

Zsák és ponyva

rendeléseket a nyári
idényre, áruhiány
miatt csak most
fogadhatok el.

fapeckes kézi kévekötelek

Sürgőnyczim: **NAGELA BUDAPEST.** Vidéki telefon: 104-10, 35-92, 80-82. Gyár: Balaton-utca.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagár
és kölcsönintézet

Budapest, V., Arany János-u. 10.

A hol a tehenek

elvetélnék vagy borját vesztenek

ott tartós hüvelyhurut van jelen.
... Az eddigi kezelési módusok között
a Bissulinnal való a legjobban ajánlható...
A kezelés kevésbé időrabló, kényelmesen
alkalmazható, olcsó és biztos eredménnyel vezet.
Graz, Landw. Mitteilungen 1911. 20. sz.
... Más orvosság eredménytelen, hasz-
nálatát után a Bissulin eredményre vezetett.
München. Wochenblatt des
Landw. Verein 1909. 15. sz.
Bissulin csak állatorvosi rendelésre szállít-
tatik. Óvakodjunk a hamisítványoktól. Min-
den kupocskára boríték perfolián rajta a Bissu-
lin név. Használati utasítás körreppel ingyen.

H. Trommsdorff, Chem. gyár, Aachen.

Aratógépek, fűkaszálók,

szénagyűjtők, szab. egyszerű és műtrágyaszóróval kombinált
vetőgépek, őrítő- és daráló malmok, valamint az összes
gazdasági gépek az elismert legczélsebb kivitelben kaphatók:

SZÜCS ÖDÖN, BUDAPEST, VI. KERÜLET, NAGYMEZŐ-UTCZA 66. SZ.

Sürgőnyczim:
TURKSMA
Viehgeschäfft
Leeuwarden

Pontos
kiszálgálás

Elsőrendű
elismert
nyilatkozatok

Eredeti hollandi hasas- és tenyész- szarvasmarha vételeket közvetít mérsékelt jutalék mellett

J. TURKSMA,

szarvasmarha kereskedése
LEEUWARDEN (HOLLAND).

A munkáltatási időnyre ajánlunk

elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát,

valamint pestvárosi

disznósirt

a legmérsékeltbb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznósir- és szalonnagykereskedők, Budapest, IX., Hentes-utca 17.

Sürgőnyczim: „Weiszefelt, Budapest.“ Interurban távbeszélő „József“ 14-50

Wiking-aratógépek

eredeti svéd gyártmányu

kaszáló-, marokrakó- és kéveköttőgépeket

hozzávaló kéveköttő-zsineggel

szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI., Váci-ut 141.

Sürgőnyczim: Magomobil- Telefon 45-15.

!! Nagy tartalék alkatrész-raktár. !!

Zsák-
és
ponyva-
kölcsönzés.

ZSÁK, PONYVA, ZSINEGÁRUK

legmegbízhatóbb szállítója
SCHILLINGER MIKSA
Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az országház
mellett.)
Telefon: 45-26. Alapított 1878.

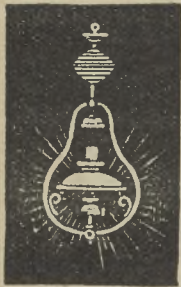
Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ***

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel írt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Mindenütt gáztény!

Gázlámpabevezetés nélkül!

Minden lámpa önmagában fejleszti a gázt és remek világítást nyújt. 100 gyertyafényerősség. Faluhelyen nélkülözhetetlen. Nincs füst, nincs korom, szagtalan, nincs tisztítás. Képes árjegyzék és leírás kívánatra ingyen.

BERÉNYI BÓDOG
gáz- és villamosgépek gyári raktára

NAGYBECSKEREK.

ELADÓ.

Dus gyökérzetű, prima, első osztályú két éves gyökeres fásoltvány a legjobb bor- és csemegefajokból 160 Kor. ezre, félelős 90 Kor. ezre. Európai dus gyökérzetű porbujtás szőlővessző 34-40 Kor. ezre. Ripária sima 8 Kor., egy éves gyökeres 18 Kor., két éves 24 Kor. ezre. Mentikola, Berlandieri, Delaware, s ázszeres, Othello, sima, 2 éves gyökeres jutányosan eladó. Különféle gyümölcsfák kaphatók. — Fajok megjelölésével árappal szolgálok. Borekat vásárolok, csakis nagyobb tételre ajánlatot kérek. Ságány Dániel, Nógrádverőce.

Rukoricza morzsolók

erőhajtására, tisztító és zsákoló készülékkel együtt, továbbá kézhajtásra ketős tengeri morzsolók azonnali szállításra legelőnyösebben ajánlhatnak

Szücs Ödön

Budapest, VI., Nagymező-u. 66. sz. a. cég által.

Intézői állást

keres idősebb gazdasági segédtiszt, teljesen hadmentes, beszél németül és tótul, 10 éves gyakorlattal belterjes cukorgyári és szeszgyári gazdaságokban, földmívelési és szeszgyártási tanfolyamot végzett. Szíves ajánlatokat „Derék” jellege alatt kérjük kiadóhivatalunk címére juttatni.

Fajbaromfi telep Huguag,

Nórád megye. Nagytestű nemesített magyar kendermagos tyúk tenyésztőjéi 15 darab 10 korona. Rázásmentes csomagolás ingyen.

Vizsgálók!

Összes stabil, lokomobil gőzgépekről biztos sikerrel vizsgálára előkészíttek szerződés mellett, magyarul és németül. **Sirovy Vincze** oktató, Budapest. VII., Klauzál-tér 11., III. 13. Válaszbélyeg.

Gazdatisztánél, egészséges főúri biftekön butorozott szobát, tápláló étkezést jól megfizető lábadozó tiszt nejevel. Dr. Csukásy Lóránt, Budapest, Üllői-ut 18., III. 11.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN“

patkányirtó szer (nem méreg) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jótállás! Iamertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyáranak vezetője Nagybecskereken.

Lakókocsik

szántó gépekhez kaphatók

Fehér Miklós gépgyár

részvénytársaságnál

BUDAPEST, VÁCZI-UT 80.

Új és egyszer használt lisztes és korpás ZSÁKOKAT

legjobban és olcsón szállít!

SCHLESINGER ÉS TÁRSA

zsák- és ponyvakölcsonzó intézet Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 36.

Kéveköttők-, ponyva-, zsineg-, juta- és lengyártmányok gyári raktára.

Telefon 15-28.

Telefon 15-28.

Höcker nyersolajmotorok

egyszerű, tartós, üzembiztos szerkezetben, 5-20 lóerőig, jutányos árban kaphatók:

Höcker Testvérek gőzkazán és gépgyár R.-T.
Budapest, V., Váci-ut 85.

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országsherte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és Józsefaknai

tömörszenünket

ajánljuk a magyarországi gazdaközönség figyelmébe

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat R.-Társ.
Budapest, V., Arany János-u. 29.

Hízóállatok értékesítésére

felhívjuk a gazdák figyelmét a

Budapesti Állatvásárpénztár Részvénytársaságra,

mely cég foglalkozik marhák, sertések, borjúk, birkák bizományi eladásával. Előleget nyújt hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Élőállatküldemények czimzendők:

Budapest, Ferencváros.

Telefon szám a marhavásáron: József 18-81

Telefon szám a sertésvásáron: József 18-35

A 33 év óta fennálló FISCHER-féle

ZSÁK- és PONYVA-

GYÁR BUDAPEST, Nádor-u. 31-33.

egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

Lópokróczok, valódi amerikai

Manila-kéveköttők, SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,

jobb és olcsóbb a raffánál. Egyszer használt ponyvak, termény- és lisztes-zsákok is állandóan jutányosan kaphatók.

Abraktakarmányt

lovak és szarvasmarhák részére ajánl legjutányosabban az

Erőtakarmánygyár R.-T.

Budapest, V. ker. Nádor-utca 30.

Telefon: 51-32. és 21-95. Sürgőnyezim: Melasse.

TELEFON 118-44

Augusztai gyorssegély-alap hadibiztosító osztálya Budapest, V., Vilmos császár-ut 72.

Minden hadbavonult köthet

HADIBIZTOSÍTÁST

személyesen vagy megbízott közvetítésével. 100 koronánkénti bizt. összeg után 4.50 K összegű há népfelkelő és 7.- K összegű há tartalékos vagy aktív. Pótdíj nincsen. A biztosítás 40 ezer K-ig köthető meg és azonnal érvénybe lép, míhelyt a díj lefizetett és nyomban kiutaltatik, ha a halálozást bekövetkezett. Orvosi vizsgálat nincsen. Eddig 200 ezer család van biztosítva. Eddig biztositott összeg 200 millió K. Felvilágosítást nyújtanak az Augusztai gyorssegély-alap hadibiztosító osztályának vidéki szervei és a hadibiztosító osztály budapesti központja Vilmos császár-ut 72.

TELEFON 118-44.

DINNYEMAG.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtisza, kitünő minőségű váltojakban kapható.

Sárgadinnyék: Achnebát, Ananász zöldhúsu, Ananász vörshúsu, Ananász cantaloup, Annanapi korai, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsu, Bomba zöldhúsu, Composité, Lind Jenny, Margit, Magyar ananász, Muscatella Carmelita cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Párisi prescot cantaloup, Sirimpecek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsánka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsu, Turkesztán sárgahúsu, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle.

Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aranyárgabélu, Debreceni korai, Fazekas-féle, Fehérbélu, Hevesi, Halasi, Hajnalpi, Hortobágy, Luby-féle, Marosvölgy-féle, Nagyháti, Narancsgörög, Ónody-féle, Páratlan Sámsoni.

Fajtánként:

50 szemes adag	5 fészkeknek kézi vetésre	K	20
500 " " "	" " "	"	160
1000 " " "	" " "	"	3.-
2500 " " "	" " "	"	7.-
5000 " " "	" " "	"	12.-
10000 " " "	" " "	"	20.-

(egy holdra való)

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál.

BIRÓ PÁL

kertgazdasága, Debrecen.

A Heller-féle „King” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártok azonkívül

PITTORE ÉS TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) 60 koronától 320 kor.-ig.

IG. HELLER Bécs, II. Prater Schrotzbergstr. 1.

Kérjenek leírást.

Képviselők kerestetnek.

BAKANCSONK

katonai foglyok és munkások részére jutányos árban kaphatók **SZÜCS IZIDOR, BUDAPEST, VI. kerület, Lehel-utca 8.**

HADIFOGLYOK RÉSZÉRE

legolcsóbb reggelit és vacsorát szolgáltatja a

Szövetség-kávé cukorral

kilónként 3 kor. 50 fillér.

FELLNER GYULA, Budapest, V., Lipót-körut 9. szám.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzuk mezőgazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 „
Negyed évre 5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tataknak el.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden cikkért az utánnomás joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

Előfizetési felhívás.

Április hó 1-sejével újabb évnegyed nyílik meg, melyben új előfizetést nyitunk lapjainkra s felhívjuk erre a t. gazdaközönség becses figyelmét és kérjük szíves támogatását.

Két háború folyik most világszerte s mind a kettőn tevékeny rész vesz a magyar gazda. Az egyik a lövészárokból zajlik le, hol a magyar mezőgazdák ifjúsága, színe-virága és nemsokára a már deresedő fejű, ép, erőteljes férfiai is emberfeletti küzdelemmel vívják meg a dicsőséges harczi győzelmeket. A másik arányában és fontosságában nem kisebb küzdelemben az itthonmaradtak apraja-nagyja, fiatalja és öregje — férfi és nő — egyaránt vesz részt, hogy az áldatlan időjárás, a természet által reánk zúdított ellenségek, a legkülönbözőbb elemi csapások dacára is ki tudják vinni a diadalt, a jó termést, annak hiba nélküli aratását, behordását és elcsépelését, mellyel ugy a hadban levő katonákat, mint az egész haza népességét egy egész hosszú éven élelmezni képesek legyenek, de sőt még a szomszédos államnak, Ausztriának és hű szövetségünknek, a Németbirodalomnak is juttathasson a feleslegéből.

Lapjaink legfőbb törekvése ezen második küzdelem megvívására tanáccsal, utmutatással szolgál, a kezdőket tanítani, a haladókat tovább oktatni a mezőgazdaság összes ágazataiban, hogy minél kevesebb költséggel a lehető legnagyobb hasznot, a legmagasabb terméseredményt tudják földmivelőink az áldott édes magyar anyaföldből előteremteni. Mi nem kimélünk fáradságot és költséget, hogy lapjainkat minél tartalmasabban nyújthassuk gazdaközönségünknek s azért hisszük és reméljük, sőt meg vagyunk győződve, hogy a mi derék olvasóközönségünk sem fogja elhagyni a legrégebb magyar gazdasági szaklapot, hanem továbbra is hű marad hozzá és előfizet, mint eddig, sőt azon lesz, hogy az előfizetők számát szaporítsa, tudva azt, hogy minél több a lapok olvasója, annál bővebb, annál gazdagabb, annál érdekesebb tartalommal jelennek azok meg.

A „GAZDASÁGI LAPOK”

és az „ÁLLATTENYÉSZTÉSI
ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Előfizetési feltételek.

A „GAZDASÁGI LAPOK”

68-dik évfolyamára az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” (XVI-ik évfolyam) mellékletével együtt

Egész évre 20 korona
Fél évre 10 korona
Negyed évre 5 korona

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” külön

Előfizetési ára:

Egész évre 10 korona
Fél évre 5 korona

„GAZDASÁGI LAPOK”

kiadóhivatala

Budapest, VIII., József-utca 15.

TARTALOM.

Szemle	Lap
Gazdasági levél. — y	159
A gazda jóakarói. — Szobonya Bertalan	160
Tárhoza. — Utazási benyomások. — n	161
Termesszünk luczerna- és lóhere magot! — Tóth Lajos	161
Mezőgazdasági munkák a harcztéren. — Dr. Kovács József	162
A hagymatermesztés és a háború. — K. Zd.	163
Könyvismertetés	163
Kérdések és feleletek	
Kérdések: Boozman alma	
Feleletek: Kétkaru fűtérfa	164
Hírek	164

SZEMLE.

(Időjárás és gazdasági helyzet. — Zöldhitelt kapunk, ipari termékek árcsökkentését kérjük. — Kétféle terméseredmények. — Megalakult a pénzügyi központ.)

Mióta a háború dühöng, két, illetve három világrészben, azóta hazánkban oly elégedettek nem voltak a gazdák az időjárással, mint mostanában, midőn eppár kisebb csapadéktól eltekintve, zavartalanul végezhetik a tavaszi vetéseket, melyek között a gabonák barázdába helyezése már körülbelül be is fejeztetett. Szépen állnak az ősziek, a hol nem ölte őket ki a víz,

de ily foltokat majd más terménnyel kell kézzel beszórni, erre jó lesz a kukoricacsalamádé vagy más takarmányféle. Gyom elég mutatkozik, irtsuk tehát a gaznövényeket nyakra-főre, fejtünk ki e téren is oly elismerésreméltó tevékenységet, mint a tavaszi vetésnél végezték gazdáink, gazdasszonyaink. 1-én a hőmérő sok helyt 0°-ig szállott le, de szerencsére a dusan virágzó gyümölcsfákban ezideig kárt nem tett. Bár ne is lenne többé fagy e tavaszon, hogy a jó terméskilátások megmaradjanak.

Talán már a kormány is kissé jobb szemmel kezd nézni a gazdára s az eddigi mostohagyermekét is némi jóban fogja ezentul részesíteni. Az első lépést megtette azzal, hogy a gabona-termésre az előlegnyújtást (az ugynevezett zöldhitelt), mely a múlt évben igénybevehető nem volt, igen helyesen szabályozta s a H. T. r.-t.-ra és megbizottaira ruházta. Magát a rendeletet hirrovatunk élén adjuk közre, itt csak azt említjük meg, hogy ez évben az intézkedés a kellő időben történt, a miért elismerésüket és köszönetüket fejezhetik ki a gazdák. (Tavaly nem is volt megfelelő a rendelkezés s elkésve is érkezett.)

Igaz, hogy a termést a kormány zár alá vette e monopolizálta, mert másnak, mint a H. T.-nek eladni, nem szabad gabonát, de ezzel is megbarátkozik a magyar gazda, csak kapjon terményeiért oly árt, mely a megnövekedett termelési költségeinek megfelelő és melynél megtalálja a maga számítását és szerény, tisztességes polgári hasznát. A mezőgazda nem epekedik oly óriási nyereségre, mint a milyent — fájdalom — még mindig sok ipartűző és kereskedő élvez, de azt mégis szeretné már végre-valahára látni, hogy az ipari készítményekre nézve is megállapítatnának a hatósági határárak, mint a föld terményeire azokat a kormány megállapította. Mert már türelmetlen állapotok keletkeznek a nyaklónélküli áremelések folytán. Erélyes hatósági beavatkozást kérünk, de mielőbb! Nem jó a hurt még erősebben feszíteni, mert elpattan s akkor azt üti meg majd legelsősorban, ki a hangszert tartja!

A „P. H.” márczius 30-diki számában báró Kuffner Károly nagybirtokos levelét közli, melynek egy részét bátrak vagyunk alábbiakban szinte közreadni gazdatársaink okulására.

„Az érintett kérdés, hogy mily módon és mérvben lehetne hazánkban többtermelést elérni, egyike a legfontosabb kérdéseknek, mellyel már most, főként azonban a világháború után kell foglalkoznunk. Nem tülzok, ha azt állítom, hogy ez a legfontosabb kérdés, melynek

TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle örlőgéppel! Az eddig csak tüzelésre használt tengericsutka mint KITÜNŐ TAKARMÁNY értékesíthető.

AJÁNLLATTAL
SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/g.

Sürgönczim: CASE BUDAPEST.

Eredeti
amerikai

CASE

gőzszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER amerikai benzinmoto-
rok és lokomobilok.

szerencsés megoldásától függ a természet által kincsekkel oly bőségesen megáldott hazánk jövője. Miután ezen rendkívül fontos kérdés engem is élelően foglalkoztat, az utóbbi időben kimutatást készítettem a vezetésem alatt álló Diószegi Gazdasági, Cukor- és Szeszgyár Részvénytársaság gazdaságain 1870—1914 évig terjedő 45 év alatt elért eredményekről. Az eredmény ugyszólván ámulatba ejtő. Három, mintegy 15-éves időszakra osztva a 45 évet, az utolsó időszak az elsővel szemben a gabonatermést illetőleg közel 70%-os, a cukorrépát illetőleg pedig 25%-os terméstoppletet mutat. A mi mellett még tekintetbe veendő az, hogy az eredetileg 5000 magyar (1200 □-öles) hold kiterjedésű gazdaság időközben 28.000 magyar holdra emelkedvén, a folytatódólagosan megszerzett újabb, elhanyagolt kulturájú területet magasabb kultúrába kellett emelni, a mi kezdetben mindig hátrányosan befolyásolta a termésátlagot. Az utolsó időszakban elért terméseredmény, melynek átlaga a németországi terméseredmények átlagának felel meg, nem jöhet tekintetbe, mint hazánkban elérendő termésátlag. Ezt, mint országos átlagot reményleni, ugyszólván, utópia lenne. A középső időszak átlageredménye azonban, mely még nagyon mérsékeltnak — mondhatnám — szerénynek mondható, a buzánál például 1200 négyzetöles magyar holdankint 750 kg. mot tett ki, mely Magyarország buzával bevett területére vonatkoztatva, 60.000.000 q átlagos buzatermést adna és így legkevesebb 20.000.000 q-val többet az eddiginél, a mi normális árak mellett 400.000.000 millió többértéknek felel meg, melyet Magyarországon a buzatermés hozhatna. Ha a többi mezőgazdasági terményeknél is hasonló szerény emelkedést feltételezve számítjuk az elérhető többtermelés értékét, úgy hazánkban minden különös erőmegfeszítés nélkül legalább is egy milliárdnak megfelelő nagyobb értékű mezőgazdasági terményekkel lehetne többet produkálni, mint eddig. Százakra megy azoknak a tényezőknél száma, melyek a gazdaság hozamát emelhetik.

Ezeket írja Kuffner báró.

Azon kitünő eredmények bizony nemcsak a szakszerű művelés, a helyes vetésforgó, a gyakori jó istállótrágyázás, a műtrágyák alkalmazása és a nemesített vetőmag elvetése, hanem még számtalan más tényezőtől is függ és úgy tudjuk a diószegi gyár mindezeket alkalmazta is kellő mérvben, mert hisz a gazdaság szellemi vezetője kezdetől fogva, hirneves, jeles gazdaságtársunk, báró Kuffner Károly volt. Tisztelt gazdaságtársak, vegyünk példát ezen nagy gazdaságról, kövessük eljárását a mennyire anyagi viszonyaink megengedik s a mi termésátlagaink is emelkedni fognak s azt az egy milliárd termésértékstoppletet mihamar elérhetjük, de el is kell érünk, hogy a háboru okozta kiadásokat fedez-

hessük, törleszthessük s anyagiakban gyarapodjunk.

A pénzüntézet központ megalakult. A vidéki pénzüntézetek közül a legtöbb kötelékébe lép és bejelenti, hogy részvény-alap-s tartaléktökeinek minden 250.000 K-ája után egy 4000 K-ás részvényt jegyez. Ezzel akarják igazolni a kisebb takarékpénztárak és bankok, hogy rendben van a szénájuk, nem félnek semmiféle „revizori” intézménytől; de másrészt tekintélyük, hitelük emelkedik azáltal, ha a „központ” kötelékében vannak, mert úgy maga az Osztrák-Magyar Bank, mint a többi nagy intézet is, nagyobb visszszámítolási váltóhitelt nyújt az olyan pénzüntézetnek, mely a hatalmas pénzüntézet központra támaszkodik. Végre pedig, hogyha önhibáján kívül bajba kerülne a kisebb intézet, a pénzüntézet központnak erkölcsi és törvényparancsolta kötelesege kimenteni őt a kátyuból.

A 4000 K nem oly nagy összeg, hogy azt részletekben ne tudná a kisebb hitelintézet is kifizetni s elég jó befektetés, mert utána 6% kamatoztatást biztosít a központ, ma pedig, mikor pénzbőség folytán már 3 és $\frac{1}{2}$ %-on is bajosan lehet kamatozásra elhelyezni nagyobb betéteket, meg lehet elégedve az ily gyümölcsözötetéssel.

Gazdasági levél.

Hevesmegye, 1916 IV/4.

Február óta halljuk és olvassuk a nagy animáliát: hogy vetni sokat és sürgősen kell, mert különben így és úgy lesz. Segítsünk egymáson, a mi végett közszégi bizottságok alakítottak, felügyelni arra, hogy egy iga se maradjon tétlenül, hanem ha a magáiban dolga nincs, menjen másnak dolgozni stb.

Eddig a folytonos esőzések gátoltak bennünket. A mult héten végre elállott az esőzés, derült lett az idő és szikkadni kezdett, úgy, hogy márczius 31 én belefogtunk a dologba.

Márczius elején híret vettük a 4-ik lószorozásnak, melyre április 3-ika tüzetett ki a hadvezetőség által és pedig Gyöngyösre, mely tőlünk 24 kilométerre van! Sejtven, hogy akkor már dolgozni foghatunk, tehát kértük a főszolgabíró, hogy eszközölje ki azt, hogy ne mi menjünk be Gyöngyösre, hanem jöjjen ki a comissió, nehogy egy drága munkanapot kellessék 5—6 falu népének elvesztenie. Amde a katonaság hajthatatlan és így mi a tegnapi szép drága napot elvesztettük!

Hát nem bosszantó s káros az ily rendelkezés? Az esős időben hevert a jószágunk tétlenül, de a lóassentálás borult időben is eszközölhető lett volna, akkor mehattünk volna mulasztás nélkül Gyöngyösre is. Így kormányoznak bennünket! Aztán boldoguljunk!

A katonaságnak alkalmas anyagot elvitte már az eddigi 3 sorozás, a megmaradt gébeiket kár

volt behajszolni oly messzire, amde parancs, parancs s így Domszóló, Markaz, Vörösmart, Abasár és Visonta bevonult összes loányagával és ezen öt faluból 18, vagy 20 drb maradt benn csak, a mint a főbírótól hallottam! Ezt a nagy hiányt észlelhette a bizottság a 3-ik sorozáson is, azért mégis elrendeltetett a tegnapi 4-ik is. Egy pár száz hold föld tegnap el lett volna vetve. Nagy kár volt a *vasárnapot* is elmulasztanunk, mert ez is gyönyörű verőfényes volt, de hát a kormány visszaállította a feltüggesztve volt munkaszünetet!! Most még az éjjelt is nappallá kellene tenni, nem pedig munkaszünetet rendelni el!

...y.

A gazda jóakarói.

Hogy mennyien akarják a gazdát most boldogítani — hihetetlen! Mint nyári eső után a gomba, úgy szaporodnak a feltalálók, kik pl hogy egyelőre csak a rézgálicznál maradjunk, valamennyien fölfedezték a rézgáliczot helyettesítő egyedüli bizfos anyagot. Esküsznek rá, hogy nincs többé szükség a rézsókra, az ő szerük legyőz és »elpusztít minden növényi élősdit, u. m. peronosporát, *vértetüt*«, tehát a vértetű növényi élősdit, olyanok, mint ők, a gazdaelősdiek!

Újra figyelmeztetem a kisgazdákat, hogy a rézgálicz és a perociden kívül másért pénzt kiadni, pénz kidobálás.

Azután „nincs szükség raffiára” ezt is fölfedezték a szőlősgazdák önzetlen barátai. Hozattam mintát a papirosspárgából, belemártottam egy pohár vízbe, rögtön szétnyílt s a pókhálónál valamivel erősebbnek bizonyult. A drága raffia még mindig olcsóbb.

A termelés biztosítása érdekében mindent elkövet a kormányzat, az itthonmaradt birtokos osztály is ismeri feladatát s e tekintetben gáncs nem illeti őt, annál szomorubb dolog az, hogy az itthon rekedt parasztosztály vagy nem akar dolgozni, vagy oly lehetetlen béreket követel, hogy előbb-utóbb rendeletileg kell a kérdést megoldani.

Előre kell bocsájtanom, hogy a parasztkifejezés alatt a napszámos és cselédnépességet értem, bár az utóbbiaknál dicséretes kivételt tesztek, mert hála istennek, vannak köztük, a kikből a jóérzés, a becsületes lélek még nem veszett ki.

A tavaszi munka alighogy megkezdődött, máris 5—10 koronányi béreket kérnek. Hónapszámra, vagy szakmányba beszegődni nem akarnak, mert a kettőző marokvető lányok 50 koronáról, a férfiak az aratásra 100 korona napszámról beszélnek.

Tessék itt most dolgozni ezekkel; mert bárha akkora is, mint az öklöm, a szája egész nap azon jár, hogy a 3 korona bér kevés, megérdemel a gyerek is ma 5 koronát s a mellett nem dol-

TÁRCZA.

Utazási benyomások.

Nem szeretek kalapot emelni, hogy ne lássák nagy fogyatékoságaimat, kopaszodást és öszülést; azonban a valódi érdemet megsüvegelem. Ilyennek tartom a vasutások fáradhatatlan buzgalmat, kiknek a munkából, az immár 21-ik hónapja tartó világháboru alatt, nagyon is bőven kijutott s 60 órai folytonos szolgálatbanlét nem is tartozik a ritkaságok közé, sőt mindennapi dolog, hogy az a deres hajú kalauz, ki 48 órán át ébren virrasztott, még 1—2 órára iskolába is megy, mert az újabb szabályrendeleteket bemagolni kötelesege. Hogy ily fáradalmakat, ily roppant nehéz szolgálatot kibírjanak, ahhoz aczélezott idegek kellene s ha most feltámadna boldogult vasminiszterünk: Baross Gábor, öröme telnék gárdájában, mert úgy a vasutiak, mint a postások és távirászkok emberfeletti teljesítménynek derekasan megfelelnek.

Budapesttől Szászvárosig utaztam személyvonattal, mert gyors ez idő szerint nincs (lipótvárosi magyarsággal: nem létezik) potom 429 kilométert. Hogy ezen hosszú vonalon hány személy-, katonai- és tehervonattal találkozunk, azt mondanom sem kell, hisz elképzelhető a jelenlegi viszonyok mellett, midőn Erdélyből fát, szenet, burgonyát, szénát s egyebet szállítanak úgy a hadseregnek, mint a polgári elemeknek. És ha ily hosszantartó utnál 70 perc késséssel fut be a vonat, akkor igen meg lehet az utas —

sőt többet mondok, még az *utazó* is — elégedve, mert egyvágányu vonalon ez igen tiszteletre és elismerésre méltó teljesítmény.

Végigszárgult a vonat a Nagy-Alföld végtelennek látszó rónáján, melynek zöld pázsittal beült rét és legelői, valamint a zöld szőnyeg alkotó dus őszi s már sarjadzni kezdő halaványabb, olyik helyen sárgás tavaszi vetései (a messze távolban a látóhatárunk peremén) összeölelkeznek az ég kék színével; oly jól esik a betüvetésbe fáradt szemnek ez a kedves kép, hogy tekintetünket nem tudjuk tőle elfordítani. Ennek nézésébe reggeltől napestig nem fáradunk bele, hisz él ennek a szimpompás képnek minden porcikája. Él az üde vetés, növekszik a fű, hullámszik a lengő tavaszi szellőben az immár apadóban levő víztükrök, mozog a legelő állatok — fájdalom szinte megapadt — serege és az a néhány munkás, mely a tegnapi eső után is tud dolgozni a mezőn, tud szántani, vetni, boronálni, vagy tüskét, gazt irtani. Jellemző, hogy a tulkokat leányok vezetik, a vetőgép után asszony jár, a talpfákat kicserélő vasuti munkások suhanczok, gyerekek, fehérnépek és elaggott emberek.

A szőlők utunkban élénk munkásság tárgyai, csak legyen elég ölméreg a peronoszpora ellen, akár perocidnak, akár rézgáliczknak hívják is azt, akkor van remény, hogy borunk is jól megterem. A mi az ősziakat illeti, bizony több is lehetne, de nem volt kinek, nem volt mikor vetni, mert az időjárás meggátolt minden igyekezetet. A tavasziak kipótolják, a mennyit lehet, eszünk árpás és kukoriczás kenyeret, ezek is jók, ha értik

a készítés módját. Sok még a víz, de ez ne aggasszon, vetünk a későnkiszáradt helyekre kendert, lent, kölest, hajdinát, muhart és kukoriczát, meg czirókot. Kell az olajos magu növény is, de meg a köleskása emberi eledelnek is jó, szalmája pedig takarmány.

Mikor a nap leszállóban megaranyozta sugaraival az Aradhegyalja kitünő bort adó lejtőit s a világhírű ménesít termő hegyoldal alatti síkságon lustán kanyaros a Maros folyó, akkor eszembe jutnak azok a régi jó idők, mikor még boldogult sógoromat, a vinczellér iskolai igazgatót látogattuk meg a szünidő alatt. Sok kellemes órák emléke jótékonyan hatott kedélyemre.

Mária-Radnánál már elsötétült a látóhatár, már csak a hegyek körvonalait látni, az öreg este leszállott s Erdélyországot majd csak visszaterőben fogom szemügyre venni.

Utazásom végcélja Szászváros régi szabad királyi városi jogaira büszke rendezett tanácsu város, elég élénk forgalommal, nagy piacczal, melyen a talpbörtől a friss czipőig, vagy a nyírfaseprőtől a beszekerezett szénáig kapni mindenfélét. A drágaság még nem fészkelte be magát annyira, mint híres (majd azt mondtam: *hirhedt* — s igazam lett volna) fő- és székvárosunkba. Van itt még jó hamisítatlan tej, 32 filléért literje. A kávé a szállóban, kenyérrrel 46 fillér s hogy jobb a budapestinél, azt mondanom sem kell, de azt már elárulom, hogy majdnem még egyszer akkora adag, t. i. teácsészében adják. Két tojás főzve 20 fillér. Utczaizsoka 2 K 40 f stb. No de nem folytatom — nem akarok hosszú fogakat csinálni olvasóimnak, mert nem vagyok fogtechnikus s

gozik. A kisbirtokos parasztagda éppen oly nehéz helyzetben van velük szemben, mint az intelligens birtokos, vagy bérlő. Különbség csak az, hogy ő velük dolgozik versenyt s bizony kidolgoztatja ő velük az alatt a rövid idő alatt a nagy bért — ha török-szakad; nem is szívesen mennek a kisgazdához, mert ott a felügyelet sokkal intenzívebb.

Legnagyobb hibák egyike azonban a meglévő száz és száz nyomorúságon fölül az, hogy az ünnepek száma nincs korlátozva, holott éppen a római pápa bölcs intézkedése megadta volna az alkalmat, hogy a sok fölösleges szent Heverd el napok száma megfogyatkozhattak volna, de míg a spanyol klérus áttette a hétköznapi ünnepeket vasárnapokra, addig nálunk minden a régi ben maradt, sőt a népnek olyan ünneplését sem iparkodnak csökkenteni, a mi igazán megbotránkoztató, ilyen 3 heverő nap volt az idén március 5—6—7. Vasárnap volt 5-én, farsang vasárnapja, hétfő, kedden nem dolgozott a mi népünk világért sem, hangosak is voltak a csárdák, folyt a sör és bor, meg a bicska és revolver dolgozott. Így van azután József napja. Szent Antal napja s a jó isten tudja még, hány ilyen nap. Egyiket annak emlékére ülik, hogy a nagy kolera megszűnt, a másikat, mikor beütött a sertésvész, azután csinálnak új ünnepeket is, pl. Adán létem alatt egy káplán rávette őket arra, hogy a Lurdesi Szent szűz felfedeztetésének napját ünnepeljék meg a hivek, meg is ünnepelték, mert a mi népünk rendkívül vallásos, mikor arról van szó, hogy nem kell dolgozni.

A harcsteren küzdők azonban nem ünnepelnek s így jogosan követelhetnék, hogy az itthon maradottak is dolgozzanak, a hatóságok pedig hassanak oda, hogy az ünnepek veszedelmesen megszaporodott számát korlátozzák.

Ma van Gyümölcsoltó B. A. napja és holnap vasárnap. A vetéssel elmaradtunk, nedves a föld, nem lehet a talajra menni, mert sáros s a mellett napról-napra esik, de ünnepelni kell, holott ha vasárnapra volna téve ez az ünnep, bizony nem kár, hanem haszon származnék belőle.

Végül még legyen szabad megemlékezni a seregélyesi földbirtokos Balogh százados ur czikkéről, mely a B. H.-ban jelent meg és a melyre Tisza István válaszolt, a mely válasz azonban a gazdai keblekben nem találkozott visszhangra, mert T. I. gróf nem áll folyton a cseléd és munkás oldalán, s az ő nevét olyan nimbusz veszi körül, a mi imponál a béresnek, a napszámosnak, de legyen ott, a hol a gazdatisztjei voltak, állandóan a munkás mellett, majd akkor másképpen beszél s hiszem, hogy ha gazdatisztjeit kérdeznék meg, azok nem osztanák Ő Excellenciája nézetét, hanem Balogh századosnak adnának igazat, valamint Rubinek Gyula urnak is meddő eredményü az a tanácsa, hogy az itthon maradt asszonynépességre jóság-

val, kéréssel lehetne hatni, hogy dolgozzék. Más rendszabályok kellenek itt.

Szobonya Bertalan.

(Mindenki úgy iparkodik értékesíteni azt, a mi je van, a hogy lehet, így a munkás erejét lehetőleg jól törekszik megfizettetni azzal, a ki rászorult, ezt nem lehet rossz néven venni, viszont a fák sem nyulhatnak az égig, mindennek meg van a maga határa és hogyha a mezőgazda által előállított termény árát a hatóságnak joga van megállapítani, joga lesz arra is, hogy ezen termények előállításához szükséges tényezők, tehát a kézimunka erői ki nem fizetné magát. Viszont, ha a magas munkadíjakat türi a kormány, a gazdaközönség jogosan követelheti, hogy ezen díjaknak megfelelőleg a mostaniaknál magasabb határárak állapítsanak meg a mezőgazdasági terményekre nézve. Szerkesztőség.)

Termesszünk luczerna- és lóheremagot!

A háboru sok-sok tanulságaiból talán gazdáink merithetnek legtöbb okulást, mert talán sehol sem kell olyan meggyőzően tapasztalunk, hogy saját erőnket és tudásunkat milyen kevéssé vettük igénybe még ott is, a hol erre mindig nagy szükség lett volna. Ezzel vetőmagtermesztésünk hiányaira akarok rámutatni, melynek sok-sok káros következménye erősen érezhető most, a mikor saját erőnkre vagyunk utalva. A jó vetőmag nagyon kevés, de nem egy nagyon fontos gazdasági növényünk van, a melyekből még kevésbé jó magunknak sincs elegendő mennyiségben. Ezek a pillangós takarmánynövények s ezek között éppen a legértékesebbekről, a luczernáról és a lóheréről azt kell mondanunk, hogy nem vethetünk belőlük eleget, mert nincs vetőmagunk.

Erősen megfogyatkozott állatállományunk pótlása és további növelése a legsürgősebb feladataink közé tartozik, mert fokozottabb termelés csak fokozottabb állattartással lehetséges. Ez alaptétel éppen úgy, mint mikor pl. azt mondjuk, hogy a házépítéshez téglára kell. Emellett természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni a többtermelés megvalósításához szükséges egyéb tényezőket, a melyeknek a vetőmag, a gondos talajmivelés stb., ámde ezek is teljes mértékben csak úgy érvényesülhetnek, ha gondoskodva van a talaj jó erőállapotáról, a mit a műtrágyák használata mellett főként istállótrágyával biztosíthatunk. A trágya az állattartás-

nak csak mellékhaszonvétele, mert a jól szervezett állattartás mint önálló üzemág is jól jövedelmező, azonban a jövedelmező állattartás elengedhetetlen kelleke az okszerű takarmánytermesztés, ugyanis minél olcsóbban állítjuk elő a takarmányt, annál jövedelmezőbb lehet az állattartásunk.

Mindezt már sokszor hallottuk és tudjuk is. De van ám ennél a pontnál olyan is, a mit nem tudunk megvalósítani, mert mint az imént már említve volt, a legjobb takarmánynövények, elsősorban a luczerna és lóhere magjából nincs elegendő készletünk, behozatalra nem számíthatunk (nem sokat veszünk azzal, a mit külföldről kaphatnánk), így aztán nem tudunk annyi területet bevetni, a mennyi szükséges volna.

Vetőmagtermesztésünk bajait egyébként már e lapokban és más helyen is nem egyszer olvashattuk. Most, hogy ezek a bajok eddig még nem ismert fokban szemünk előtt vannak, nagyon időszerű ezt a kérdést felszínen tartani, ismét és ismét hangoztatni, hogy gazdasági növényeink magját, a jó vetőmagot mi magunk igyekeznünk természetesen, hogy ne kelljen azt külföldről hoztatni, mert a vásárolt magnál mindenféle elővigyázat csak kétes értékű. A vetőmag jószágáról teljesen biztosak csak akkor lehetünk, ha azt mi magunk természetesen, vagy megbízható helyről, nevezetesen a természet gazdától szereztük be, mert csakis így tudjuk már előre, hogy mit vetünk, hogy milyen annak a vetőmagnak a fajtaértéke. Esetleges félreértés elkerülése végett megjegyzem, hogy csakis a mi viszonyaink között jól bevált fajtákból természetesen vetőmagot és csakis a jófajta növény vetőmagját adjuk el gazdatársainknak is, de sohase az értéktelen, rossz tulajdonságokkal bíró fajtákat, melyeknél sokkal jobbak vannak már forgalomban. E mellett a még nem ismert, de megbízható helyeken jónak mondott és a mi viszonyaink között is jónak ígérkező fajtákkal kísérleteket végezni mindig czélszerű, mert növénynevelésünk ügybuzgósága révén a jónál jobbak is kerülhetnek felszínre.

Mezőgazdasági növényeink között több van olyan, melyeknek egyes fajtái külföldi származásúak és nálunk is jól beváltak, ilyenek a jó répa- és burgonyafajtáink. Van azonban két növényünk, a luczernánk és a lóherénk, melyeknek külföldi válfajai kivétel nélkül mind kevesebbet érnek, mint a magyar luczerna és a magyar lóhere. Ezeknek termelőképesége, fagyállósága, a luczernánál az élettartam, továbbá más, a használati érték szempontjából kívánatos tulajdonságok az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás összes idevágó kísérleteinél mindig jobbaknak bizonyultak bármely más fajtával szemben. Ezt tudva, nagyon sokat érne gazdáinknak, hogy luczerna és lóhere magszükségletünket a mi honos fajtáinkból fedezzék, hogy ezzel kiszorítsuk a külföldről hozzánk beözönlött, de sokkal értéktelenebb fajtákat. De manapság nem is csak erről van szó, hanem hogy legyen vetőmagunk, hogy módunkban álljon minél több luczernát és lóherét vetni. Kétszeresen feladatuk most tehát gazdáinknak a luczernáról és lóheréről magot

utóbb még jogtalan iparüzés miatt kihágásban bűnösnek találhatván — elítélnének. (Kérem, háborus időben már ennél furcsább dolgok is megestek.)

Ez a kisváros 7600 egynehány lakosával, nyüzsgő életével, soknyelvűségével, mert van itt német és szász, magyar és székely (ez mindegyik más ám, kérem szeretettel), tót és oláh. És mind békésen megférnek együtt. Mindegyik nemzetiiség más templomban (5 van) dicséri az Istent, de az istenházak is oly közel vannak egymáshoz, hisz egy legfelsőbb lényhez fohászkodunk valamennyien. Hogy került ide tót? ezt fogják kérdezni. Bizony kérem, különös módon, van itt egy szép nagy városi cs. és kir. gyalogsági lakatánya, annak ideiglenes lakói a 71. közös gyalogezred katonái, trencsénmegyei jóra való tót atyafiak, pozsonymegyei magyarok és németek.

Régi ódon, századok viharát átélte házak között tarkálék néhány újabb, sőt sok legdivatosabb építészeti modorban épült, földszintes és emeletes épület, de valamennyi között legmegkapóbb az a hatalmas palota, mely Kun Kocsárd reform. collegium név alatt ismeretes. Csinos, nyaralószerű házak, gondozott kertek, régi fedett palánkok, faragványos tetővel ellátott székely kapuk, szűk sikátorok, görbe utcák, aszfalt és jó — de részben rossz — kövezet, szűk és tágas udvarok, patakparti malom, füstölő sörgyár, fad szekér, gyalogkocsi, szimmenthali és pinzgauifajta igásmarha és mokány kis erdélyi ló stb., minden lépésnél változó tarka képe köli le figyelmet sétám alatt. A kipödrött bajszu kemény magyar férfival szemben a sudár termetű, lelógó

bajszuromán mellett karcu dereku, két kötényes, tüzes szemü, szép arcu lánya, igazi szemre való jelenség s mily különös, hogy e faj női szépsége oly igen korán elhervad, a 30 éves asszony már ránczos képű s az öreganyák már oly aszottak, mintha 80 esztendő nyomná vállalkat. Mi lehet ennek oka? Vajjon ki fejtje meg? A sok nehéz munka, vagy a korai szerelem?

Örvendetes jelenségei a magyar iparnak, hogy most már nem tartja az okleveles lateiner apa sem megbélyegzőnek, ha családjának egyik sarja, szakítva az ósdi hamis előítéletekkel, iparpályára lép. Például felhozom egyik utitársamat, ki elmondta, hogy okleveles mérnök és fiát megy látogatni, a ki timárságot tanul, pedig érettségizett fiú, de oly lelkesedéssel karolta fel szakmáját, hogy minden magyar, német és francia szakkönyvet fel szeretne hamarosan falni s 18 éves kora daczára már keveselli az itteni gyakorlatban elérhető gyakorlati tudásnak elsajátítását, már külföldre, Németországba vágyik, hol a bőrkikészítési szakma sokkal magasabb színvonalon áll, mint hazánkban. Bravó, mondom a mérnök apának, ez helyes; én is tisztviselő ember vagyok, én is iparos embert faragtattam fiamból, a mennyiben gyógyárkereskedő (droguista magyarul) lett. Ez kell a magyarnak, ne mindig a már annyira túltöltött hivatalnoki pályát, a semmit sem termelő (inproduktív) csak fogyasztót szaporítsuk a jövő nemzedékkel, hanem a teremtő munkára neveljük fiainkat, akkor a megélhetés hazánkban is könnyebb lesz, úgy mint a Németbirodalomban máris megvan, hol

a hivatalnoksereg aránya viszonyítva a munkásokéhoz, sokkal kedvezőbb, mint minálunk. Hogyha ezek után még a szintén tulságosan megszorított közvetítő kereskedők számát alaposan meg fogjuk tudni apasztani s a termelő és fogyasztó közötti ürt közvetlenebbül fogjuk át-hidalni — mint a németek teszik — akkor lesz csak egészséges a földi szentháromság: mezőgazdaság, ipar és kereskedelem! Szerencse fel!

A mi román népünk nevel ugyan marhát, van edzett barma; olyan jól huzó pinzgaui igásokröket és teheneket láttam Szászvárosban, hogy öröm volt rájuk nézni, de bizony nem gondozák a szegény barmot, mely a vakarót és keféket még hirtől sem ismeri, sőt még a szalmacsutakolás is idegen előtte, olyan piszkosak ezek a jámbor párák. Szőrük hosszú, mert hideg istállóban volt részük a télen. De a kora tavasztól késő őszig, ha nincsenek befogva, a legelőn töltik életüket, itt az időjárás szélsőségei megedzik. A pompás hegyi legelő füvei felnevelik, megerősítik, izmossá teszik a lábasjóságot. Tenyészkiválasztásról szó sincs, sokszor nagyon is belenyésztést üznek ezek a kisgazdák és csak az áldott jó anyaföld és a természetes tartásnak köszönhető, hogy nem korcsosodik el még jobban ez az edzett fajta. Magától értetlik, hogy telegenység dolgában nagyon alárendelt szerepet játszanak ezek az igazított állatok. Tőgyük alig van. Riska tehenek hasonló minőségben leledzenek, sőt láttam zsemlyeszínű simmenthalit is, melynek alig volt maroknyi tőgye.

A mi sertést láttam Erdélyben, nem sok volt,

természetni, főleg azoknak, a kiknek a magyarrájtajuk van és arankamentes.

A luczerna és lóhere magtermesztése, eltekintve attól, hogy így nekünk magunknak jóminőségű és tiszta vetőmagunk van, még jól is jövedelmez. Ugy a luczernának, mint a lóherének a magját már a háboru előtt is magas áron fizették, most meg az akkori árak kétszeresén is felülemelkedett és előreláthatólag sokáig magas lesz még a háboru után is, ha kivált törvényes intézkedésekkel gátat vetnek a külföldi, még korlátlan beözönlésének.

Hazai viszonyaink egyébként is kiválóan alkalmasak a pillangós takarmányfélék termesztésére, mert a mi száraz éghajlatunk nagyon kedvez a magkötésnek. Éppen az a körülmény, hogy a virág termékenyítéséhez napos időjárás kell, a mikor a rovarjárás nagy, aránylag igen sok országban korlátozza a magtermesztést, a milyen Németország, Dánia, Hollandia, a mely országokban igen kiterjedten természetik a luczernát és lóherét, mint takarmányt, viszont azonban vidékek magtermesztésre kevésbé alkalmasak éppen azért mert az időjárás rendszerint hűvös, gyakran ködös és e miatt azok a rovarok, melyek a virágot megtermékenyítik, itt gyéren vannak. Nálunk azonban a pöszmék, melyek általában a lóhere és luczerna termékenyítését végzik, főleg a 2-ik virágzás idején aránylag nagy mennyiségben röpködnek és ha az időjárás meleg, akkor igen dus magkötésre számíthatunk.

A luczerna és lóhere magtermesztésének jövedelmezősége annál nagyobb, minél több magot kapunk. Már 50—60 kgr. holdankénti magtermés is bőven megtéríti a termesztési költséget, ez azonban igen alacsony termésnek mondható. Közepes maghozamnál a luczerna kat. holdanként 250—300 kgr., a lóhere 200—250 kgr. magot ad. Hogy ezen magtermés piaci árából a termesztési költségek levonása után tekintélyes összeg marad mint tiszta jövedelem, ezt részletesen számítani nem is szükséges.

Hogy az utóbbi időben mégis hanyatlott a luczerna és lóhere magtermesztése, ennek oka részben az utóbbi években fellépett kedvezőtlen időjárás, mely a magkötést aránylag nehezítette és így a magtermés alacsony volt, másrészt pedig a magtermést gátló luczerna és lóhere ellenségek, különösen az ápiónok egyes magtermesztő gazdaságokban nagyon elszaporodtak. Ezek azonban olyan körülmények, melyek nem szolgálhatnak okul arra, hogy ezen jövedelmező üzemágot abba hagyjuk. Az időjárás ugyanis, ha az utóbbi években esős volt is, nem valószínű, hogy állandóan ilyen marad. A luczernát és lóherét károsító rovarok ellen pedig módunkban áll védekezni a rendszeres hálózással.

Ujabb beszerzéseket sem igényel a pillangósok magtermesztése, mindössze a mag kicsépléséhez szükséges a közönséges cséplőgéphez a dob helyett heremagfejtő kosarat vagy kopatatót behelyezni, a mely aztán a magot a gubókból kidörzsöli. Ilyen heremagfejtő a Löhner-féle. Előbb azonban a luczernahüvelyeket,

illetve lóheregubókat a szártól közönséges cséplőgéppel választjuk el és ezt a kidörzsölés idejéig 1 méter széles és ugyanily magas prizmaszerű rakásba hányjuk össze. Már ilyenkor is kapunk tiszta magot és ez a java mag. A mag kitisztítása, kidörzsölés után, Bakerostával történik, mellyel a gyommagokat választjuk el. Vannak a herefélék cséplésére külön gépek is, melyek a gubók fejtését és a mag kidörzsölését egyszerre elvégzik. Ezeket azonban csak itt-ott czélszerű beszerezni, a hol nagymennyiségű luczerna- és lóheremagot természetik.

A luczerna és lóheremag termesztése nagyobb kockázattal és tőkebefektetéssel egyáltalában nem jár és ha az időjárás csak némileg is kedvező, úgy termesztése tekintélyes hasznot ad. Ezen üzemág felkarolása tehát nagyon is kívánatos és a milyen szolgálatot teszünk a piacra vitt maggal a közgazdaságnak, ugyancsak jó jövedelemhez jutunk mi magunk is, mert úgy a luczerna, mint a lóhere magjának mindig biztos piacza és magas ára van.

Tóth Lajos.

Mezőgazdasági munkák a harcztéren.

A másfél év óta tartó háboru nemcsak haditettekben, hanem mezőgazdasági téren kifejtett tevékenységben is bővelkedik. Természetesen a harcztéren csak a körülmények által megengedett mezőgazdasági teendők elvégzésére gondolhatunk, melyeknek terjedelmét és nagyságát mindig a hadihelyzet határozta meg. Hadvezetésünk rendelkezése folytán nemcsak a hadtáptéren, hanem a harcztéren is lehetőség szerint elvégeztettek a mezőgazdasági munkák, melyeknek főbb eredményeit nagy vonásokban az alábbiakban mutathatom be.

10-ik ábra. Cséplés az Ikva mellett.

(Linz kapitány felvétele.)

az 1—2 kivétellel yorkshiri fajtához tartozott, de akadtt közöttük báznaival — a szászok dísznájával — keresztzett tarka süldő és malacz is. Kültelkeken, folyóparton, utmelléken legelgetnek. Rosszabb tartás miatt kevésbé fejlettek s lassabban is fejlődnek, mint kellene.

A lovakról oly részletesen és annyi szaktudással írt báró Orbán Ottó az Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapokban, hogy rövid megfigyeléseim után bizony a legjobb akarattal sem tudnék róluk újat írni. Csak azt az egyet jegyzem meg, hogy úgy vettem észre, miszerint az erdélyi embernek a ló a legnagyobb kedvence, mert ezt gondolzza valamennyi állatja között a legjobban és legjobb husban is vannak az apró mokány lovacskák, de azért bizony fájdalom, igazi élősontvázakat is láttam a piacon, ez azonban csak kivétel volt, mely még jobban megerősíti a szabályt.

Gazdatársaim közül talán némelyek vasuti szállítások alkalmával felhasználhatják azt a módszert, melyet utközben egy gyárostól tanultam. Szállítania kellett volna az illetőnek mielőbb. Kimegy az állomásra, de azt az értesítést kapja, hogy nincs üres kocsis. Végig megy az egyik vasuti alkalmazottal a veszteglő tehervonat mellett, kérdi, hogy miért áll az ott. Le lesz néhány kocsis csatolva — volt a felelet. »Itt lesz kirakva az áru?« »Igen« volt a válasz. »Mikor?« »Ez az egy okvetlen még ma, a többi 24 óra leforgása alatt.« »Jó, szolt gyárosunk, akkor még ma, a mint kiürül a waggon, azonnal berakodom.« A vasutas nem ellenkezett, tudta, hogy apró szivességeket — melyek csak megerősíteni

szokták a barátságot — élvez a gyáros részéről, kinek áruja még aznap el is ment. Hogyha t. gazdatársaknak gyorsan elszállítandó terményük van, járjanak el hasonló módon és nyert ügyük leend.

Visszafelé utazásomat úgy rendeztem be, hogy lehetőleg nappal haladjak át azon a tájon, melyet bérczes Erdély honából odamenet az éj sötétjében nem láttam. Gyönyörködtem az üde őszi és tavaszi vetésekben s örömem telt halani a görbeország más tájáról jött utitársaimtól, hogy mindenütt aránylag elég jól néznek ki a vetések és a mezei munka a jó tavaszi idő folytán vigan halad.

A hegyek erdőkoszoruzta tetői még nem zöldék ugyan teljesen, de fakad a fák rügye is és a kertekben itt is virágozik már a barack. De szomorító jelenséget is észleltem, a letarolt erdők helyén képződnek a nagy és mély vízmosások, lemossa a csapadék a termő talajt lassanként a sziklákról és hol még egy emberöltő előtt hatalmas erdőségek uralták a vidéket, ott most csak silány legelők nyujtanak gyér füvükkel gyenge tápot a rajta lépkedő labasjószágoknak. Néhány év múlva már ez sem lesz. Meztelen kősziklák fognak égfelé meredezni s a karsztképződmények óriási tömege megint csak szaporodni fog Magyarországon. Befásítási kötelezettség, erdőirtási tilalom, jöjjön el a te országod, de mindjárt.

Megkapó szép kép az az erdős, szabályos kup, melynek tetejében trónol a dévai várrom. Dicső emlékek lepik el lelkünket, melyek annál mélyebb nyomokat hagynak szívében, mert hisz

A kárpáti harcztéren idején, mikor a hó olvadni kezdett, a trágyahordás volt a főmunkánem, úgy hogy a kárpáti falvak szántóföldjei s nemcsak kaszálói, hanem még a legelői is bőven jutottak trágyához. Később pedig legtöbb helyen a tavaszi szántás is elvégeztetett. A Kárpátok között a házi konyhakertészkedésnek is megtaláltuk a nyomait. Nagyon sok »tömezlakás« átalakított kárpáti viskó, vagy fedezéknek legszebb disze volt a konzerves dobozokba elültetett hagyma, a szépen fejlődő hónapos retek vagy saláta.

Az orosz harcztéren a görliczei nagy áttörés után hosszabb időre terjedő megállás csak a Bugnál volt s így addig a harcztéren csapatoknál rendszeres mezőgazdálkodásról szó sem lehetett. A mi frontunkat, melyen a budapesti 31. hadosztály működött, aratás idejére értük el a Bugot, s ott vártuk be, míg az Orosz-Lengyelországban működő többi csapataink kellőképpen előhaladnak. A már egyszer vérrel megáztatott galicziai mezők csábítólag integettek... hogy már aratni kellene s minden magyar bakában égett a vágó, hogyha már otthon nem, legalább itt arathassunk. A mikor az orosz a Bugon áttette a lábát, a Kamionka és Sokal közötti frontunkon egyszerre megélnékült a mező, megcsendült a kasza s alföldi huszár a dunántuli bakával versenyre kelve már kora hajnalban vágta a rendet. Az oroszokkal eltávozott lakosság kaszálóit a hadosztályparancsnokság kaszáltatta meg s azon ittmaradtakat, kik megfelelő munkakerővel nem rendelkeztek.

A Bugnak ezen szakasza többnyire erdős és mocsaras s bárha a talajviszonyok elég kedvezők, azonban a gabonatermelés szűkebb térre szorítkozik. A lakosság inkább az állattenyésztés-

most is dörögnek az ágyuk, mint akkor, midőn Petőfi énekelte meg a csaták zaját — csakhogy most máshol s többfelé van harcztéren, nem oly kis térre szorítkozik a világháboru, mint a szabadságharcztéren.

En is ma bucsuztam el fiamtól, ki talán mire e sorok közreadatnak, a harcztéren indul. Hol, mikor, hogyan látom újra szegény gyermekemet, a jó ég tudja csak. Mikor jött a vonat, melyre felszállandó voltam, újból megcsókoltuk egymást s siettem előre, hogy ne lássa a fiu a szigorú apát elérzékenyülve, szeméből lepergő könnyekkel — hogy szíve ne legyen még nehezebb. Isten veled édes gyermekem!

Egy kis állomáson vesztegelt éjjel a vonat; várni kellett az ellenkező irányból jövőre. Kinéztem az ablakon, a másik vágányon volt egy kocsis burgonya; szuronyos baka őrizte, tehát katonai élelmezésre szánt termény volt az. Egy vasuti őrféle beszélgetett a katonával, kihallgattam őket. »Héj, mondja a vasuti, a kuhl évben több pityókát szállítottak ide a hadseregnek, de nem őrizték a vitéz urak, jutott abból másnak is.« »De most szigorúan ügyelünk ám, hogy hiba ne legyen, el lesz minden számolva nálunk az utolsó kilóig, mert hát rendnek muszáj lenni.«

Bizony így van — gondolom magamban — elejével a hadiélmezés körül voltak némi hibák s talán néhány krumpli is került — többek között — illetéktelen kezekbe, hanem ma már, mint ez az eset mutatja, oly példás rend van mindenütt, hogy csak dicséret illeti a vezetőségeket.

tésre helyezi a fősúlyt s így gabonaneműiket csak a helyi szükséglet arányában termel. A főmunka azonban a kaszáláson kívül a kenyértermények betakarítására terjedt ki. A hadosztály területén az összes gazdasági munkák egy baranyamegyei gazdatiszt kezében futottak össze, a ki a térparancsnoki tiszteletet töltötte be. A munkák elvégzésében a törzsszázad és szakasz az 1 és 2-es népfelkelő honvéd huszárok és a 69 esek tartalékai vettek részt. R. . . . község és annak közeli környékén július 22-től augusztus 28 ig 280.254 kéve gabonát arattak le. Ebből 129.918 kéve rozs, 45.882 buza, 56.920 árpa, 47.534 pedig zab volt. A lakosság az aratásnál és cséplésnél résztvette, de a cséplést a hadosztály már nem fejezhette be a közbejött előnyomulás folytán. Megállapított minden egyes család évi kenyérszükséglete s az azon felüli mennyiséget köteles volt mindenki a maximális áron a hadtápl rendelkezésére bocsátani. R. községben a kaszálás, szénakészítés, aratás és részben a cséplésen kívül a többi mezőgazdasági munkákra nem igen kerülhetett a sor, — kezdetét vette a szántás s a többek között 4 holdnyi sponót is került a földbe, de az előnyomulásunk folytán a továbbiak elvégzése a hadtápra hárult.

Szeptember első napjaiban már a mi frontunkkal is átléptük az orosz határt, egy pár hét múlva pedig Volhyniában az Ikva mellett állottunk meg s így a hadosztály területén csak rövid ideig szünetelt a mezőgazdasági munka. Itt a lakosság legnagyobb része az oroszokkal elment, úgy hogy pl. a hadosztály székhelyén, mely circa 1000 lelket számlált, 5 család maradt vissza s azok is csak napok múlva kerültek elő a közeli erdőkből. A lakosság csak a legszükségesebb dolgait vitte el magával, gabonából csak a kicséplést készleteket, de ebből is csak nagyon keveset, mert cséplésre már nem volt idő.

Megérkezésünk után első teendő volt a visszamaradt gabonakészletek összegyűjtése. A talajviszonyok a buza termesztésének nem nagyon

11-ik ábra. Burgonya elrakása Oroszországban az Ikva mellett. (Linz kapitány felvétele.)

kedveznek s alig volt itt-ott egy-két kéve buza található, a mi valószínűleg vetőmag céljaira volt félretéve. Annál több volt a rozs, azután zab, kevés árpa s ezeken kívül hajdina, a minnek a termesztése itt eléggé általános. Az összegyűjtés után kezdetét vette a cséplés a hadtest cséplőgarnitúrájával. A hadosztály területén összegyűjtött gabona 240 q szemet adott, mely ideiglenesen a templomba raktároztatott be, mindaddig, a míg a hátraszállítása megkezdődött. A szalma az mind itt nyert felhasználást. A gabonán kívül kenderből két vagon, a cséplépből mintegy 5 q küldetett hátra, a hajdinából pedig 10 q.

A cséplés ideje alatt már kezdetét vette a burgonyaszedés a hadosztály egész területén, minden csapat köteles volt a naponkint kiásott mennyiséget reggelre a fassung-statióra befuvaroztatni, a hol az összes elvermeltetett. Ez uton 21 vagon burgonya gyűlt össze, a mi a csapatok élelmezésénél megbecsülhetetlen szolgálatot tesz. A mi kevés répa volt, azt a lovasság takarmányozta fel, részben a káposztát is, melynek a java besavanyítás alá került, czékla mely minden házikertben volt, télire rakatott el.

Mindezen munkák elvégzése után az idő már annyira előrehaladt, hogy az őszi vetés bárha megkezdődött, de már nem volt befejezhető s így csak 16 hold rozs került a földbe, 130 hold azonban leszántatott. Mindezek mellett a hadi munkák sem szüneteltek, a többsoros állások kiépítése, azok megerősítése, utak, lakások készítése, a nagymennyiségű anyag fuvarozása, a mi felhasználásra került, rengeteg munkaerőt és fogatot velt igénybe, úgy hogy a mezőgazdasági munkák csak harmadsorban jöhettek figyelembe, de azért a hadosztály ennek is derekasan megfelelt, mert az állandó harcok alatt erre is jutott idő és munkaerő.

A Krivosien nevéhez fűződő oroszországi agrár-reform külső jelei már ezen a vidéken is tapasztalhatók, melyek — eltekintve az orosz »mir« jogi viszonyának a rendezésétől: a nagyszámu parasztságok létesítésétől — a kisgazdaságoknak mezőgazdasági gépekkel való felszerelésében nyilvánult meg. Gazdasági gépek mindenütt nagyszámmal voltak találhatóak, a padlásokra félretett faekét a vaseke váltotta fel, taposó, szeleskavágó, itt-ott gabonarosta, két kerékű taligára szerkesztett vetőgép s a fontosabb talajmivelő gépek mindenütt megtalálhatóak. Feltűnően sok volt az aratógép, úgy hogy egyik kis községben, a hol csak egy 400 holdas gazdaság van s a többi mind kisbirtok; 30 aratógépet számláltam össze. A nagyobb gazdasági gépeket a lakosság szétszedve hagyta hátra, a részalkatrészek azonban mindenütt hiányoztak. A kisgazdaságoknak gépekkel való felszerelése bármennyire is elsőrendűnek tekinthető, azonban a gazdálkodás rendszere s a lakosság szellemi nivója nagyon sok kívánni valót hagy maga után.

Dr. Kovács József.

Tisztelt előfizetőinket ezennel felkérjük, hogy a kinek a Gazdasági Lapok 1915. évi 8 ik és 47-ik száma még meg van, és azt hajlandó rendelkezésünkre bocsájtani, szíveskedjék ezt egy levelező-lapon megírni, hogy az átvétel miatt érintkezésbe léphessünk.

Szerkesztőség.

A hagymatermesztés és a háború.

A mire még nem volt példa, az idén — sajnos — megtörtént. A kicsinybeni hagymatermesztést veszély fenyegeti. A kapzsi és telhetetlen uzsora rátette súlyos kezét a hagymadugványokra is és olyan alaposan felverte az árát, hogy az idén szinte meg sem lehet fizetni. Háziasszonyaink és kertészkedő gazdatársaink bizonyára nagy megütközéssel fogják tudomásul venni ezt az újabb többé-kevésbé elviselhetetlen áruemelést. Különösen a dughagyma ára növekedett meg hihetetlen módon. A tavalyi két koronás árral szemben, az idén 12 koronát kérnek érte a fővárosi magkereskedők. Hihetőleg ez lesz az utolsó áremelés, mert ennél magasabb árakat követelni már igazán nem lehet. Tavalyi ilyenkor a dughagyma kilója 2—2.40 K volt s már akkor is „hallatlan“ árnak mondták és ime, az idén — a kávéval egyidőben — minden átmenet nélkül felszökött 12 K-ra. Ha ebből az áralakulásból következtetni lehet — pedig nem kell hozzá különösebb jöstemesség — úgy az ez év őszén piacra kerülő vöröshagyma ára minden valószínűség szerint elviselhetetlenül magas lesz. A tavalyi dughagymahiány azonban az idén nem tapasztalható. Van belőle készlet bőven, „csupán“ az ára lett — hatszoros. Tavalyi ebben az időben már alig lehetett hagymadugványokat kapni, a hivatásos és alkalmi kereskedőknél egyaránt fogytán volt. Viszont az idén van belőle elég itt is, ott is. Az ára azonban mégis hatszoros. Jellemzi a mai áldatlan viszonyokat, hogy a vidéki kereskedők, a kik a mageladással mellékesen, mondhatni: időszerűen foglalkoznak, néhány nappal ezelőtt még hat koronáért adták a dughagyma kilóját. De még ezt az árat is drágáították a vevők és „csak azért“ sem vásároltak. Ekkor még lehetett „aránylag“ olesón dughagymát beszerezni, a hogy azonban a hivatásos fővárosi magkereskedők legfrissebb árjegyzése ki-

tudódott, a vidéki „alkalmi“ kollégák is követték a jó példát és ma már, egynéhány elmaradottabb kalmártól eltekintve, a vidéken is a pesti árak uralják a helyzetet. A ki tehát még a múlt hetekben a Pató Pálok álláspontjára helyezkedett, az e csekély késelemért dupla árat kénytelen fizetni.

Az igazi hasznót — tudjuk tapasztalatból — sohasem a gazdák kapják, hanem a közvetítők és igen valószínű, hogy a termelők — míg a készlet az ő kezükben volt — ezuttal sem tudtak a készülő uzsoráról.

A dughagyma szokatlanul magas ára azonban ne riasszon vissza senkit sem a hagymatermesztéstől, mert magról is lehet jókora vöröshagymákat nevelni, ha a magot már most melegágyakban elvetjük és később, a mikor ennek elérkezett az ideje, a szabadba, vagyis állandó helyére duggatófácska segítségével kiültethetjük. Megfelelő gondozás mellett szép nagyra fejlődik és tartósság tekintetében is meg fog felelni. A vidéki vegyeskereskedőknél vásárolt dughagyma rendszeren kétes értékű. A faj majd mindig ismeretlen, legtöbbször meg sem felel a célnak és nem ritkán fel is magzik. Ezek a kereskedők drága pénzen „zsákban maeszkát“ árulnak.

Az idén kétszeresen megokolt magról tenyészteni a vöröshagymát.

Ugyancsak tanácsos fokhagymát is termesztetni, mert ennek ára, miként az idén is, a vöröshagyma kétszerese szokott lenni.

A fentírottak természetesen csak arra az esetre lehetnek mérvadók, ha a sürgősebb teendőktől elvonhatunk ezekre is munkaerőt. De vajjon van-e elég emberi kéz és elkészülnek-e gazdatársaink a „sürgősebb“ teendőkkel a mai körülmények között?!

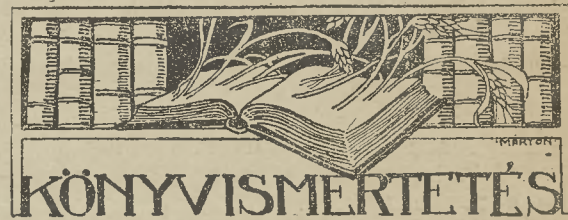
K. Zd.

*

Bár sohasem lelkesedtünk valami túl nagyon a közvetítőkereskedelem viselt dolgaiért, az igazság kedvéért megjegyezzük, hogy a dughagyma árak jelentékeny emelkedésének a fő oka az, hogy kevés a készlet. Egyértelmű tudósításunk van úgy a Nagy-, mint a Kisalföldről, hogy a múlt évi sok esőzés miatt vízenyos talajban elrothadt a dughagyma, szárazabb fekvésű, vagy homokos talajban pedig nem hagymadugványok, hanem hagymák fejlődtek róla.

Melegágyban nevelt palántákkal lehet segíteni a bajon, de nincs mindenkinek melegágya. Ezek úgy segíthetnek magukon, ha egy ládikába vetik el a magot, gondosan öntözik s letakarják egy üveglappal. Így hamar ki kel. Azonban ezzel is sietni kell már, mert az idő ugyancsak a végét járja.

Szerkesztőség.

A szalmafélek feltárása a Lehmann—Altmanberger-féle eljárás szerint (B. Bauridl és a hazai adatok nyomán.) Irta Reichenbach Béla az OMGE s.-titkára, a „Köztelek“ lap s.-szerkesztője. (Különlenyomat a „Köztelek“ lap 1915. évi 17., 19., 20., 22. és 25. számaiból.) Igen helyesen cselekedte szerző, hogy az OMGE lapjában több folytatásban megjelent cikksorozat most egy füzetben adta ki, mert valljuk be a legtöbb magyar gazda azon gyöngöseségét, hogy folytatásos közleményeket nem igen szeret olvasni s ha 1—2 folytatást figyelemmel is kíséri, a többit már meg sem nézi, de ha füzetben egyfolytában tanulmányozhatja a közleményt, azt már szívesen megteszi. E füzet tartalma mostában nagyon időszerű, mert tekintettel arra, hogy takarmányokban nem igen bővelkedünk, azoknak pótlására már hazánk gazdái is kénytelenek — úgy mint a németek — a szalmákat feleltetni s ezen célból azok emészthetőségét és tápértékét feltárni szükséges, de igen hasznos is. De ha nem is volna így, arra kell törekedni, hogy minél több élelmiszert termeljen a gazda s

Zsák- és ponyvagyár

Fehéritő-, kikészítő- és impregnáló gyár

Salgó és László, BUDAPEST, V., NÁDOR-U. 20.

Telefon 160—82.

Gyár: ÓBUDA. Sürgőnyezim: MAXALGÓ-BUDAPEST.

akkor takarmánytermesztésre kevesebb földünk maradván, rá leszünk utalva a szalma elérésére. A szerző jól ír, azt tudjuk már számos czikke révén, de ez alkalommal különösen meggyőzően érvel, számos kimutatásban foglalt adatokkal bizonyít és nemcsak külföldi kuttók nyomán vezet be az olvasót a szalmafeltárás tudományába, de hazai adatokra s eredményekre is hivatkozik művében. Melegen ajánljuk a „Pátria”-ban (IX., Üllői-ut 25.) megjelent füzetet t. gazdasáraink szives figyelmébe. (Ára nincs kitéve.)

Kérdés: Boczman alma.

Boczman almaemetéket kínáltak nekem megvételre. A fácskák igen szépek, de sohasem hallottam ezt a nevet. Nem ismeri valaki lapunk olvasói közül?

K. P.

Felelet: Kétkaru füzérfa cz. kérdésre.

A kétkaru füzérfaikat régebben úgy nevelték, hogy a két ellentétes irányban álló, lehetőleg egymáshoz közel levő rügy fölött visszavágták a csemétét s ebből a két rügyből előtörő hajtásokból vezették sodronyon, vagy léczvázon a fa két karját. Ezen eljárás mellett azonban a vezérhajtás eltávolítása alkalmával ejtett sebhely — mint szépséghiba — megmaradt a fán. Hogy ez elkerülhető legyen, ujabb a kétkaru füzérfa alakításánál más eljárást követelnek. Ugyanis az alakítás egész fiatal korban történik. A léczváz, vagy a sodrony már akkor ki lesz feszítve, illetve föllállítva, mikor a fa a kívánt karmagasságot még el sem érte. Mikor azután a csemete 2—4 cm.-rel túl nőtt a sodronyon, megkezdődik az alakítás. Az egyik kart a vezérhajtás fogja képezni, a másik pedig a sodronyhoz legközelebb fekvő, a lehetőség szerint azonban a sodronnyal egy irányban fekvő rügyből lesz nevelve. Az eljárás a következő: a kiválasztott rügynél a balkezünk hüvelyk- és mutatóujjával megfogjuk a még zöld, kocsonyas hajtást. A jobb kezünkkel pedig óvatosan hajtogatjuk a balkezünk fölött levő hajtást. Természetesen nagyon kell vigyáznunk, hogy el ne törjön. Ha lassan és óvatosan végezzük ezt a műveletet, néhány percz múlva a hajtás belső kocsonyas rétege megörlődik, a kéreg azonban sértetlen marad. Ha ez bekövetkezett, a felső részt a rüggyel ellentétes irányba derékszögben lehajlítjuk s a sodronyhoz kikötjük. Miután a törés helyén a nedvkeringés megakad, a másik kar képzésére szánt rügy okvetlen kihajt. Ezt, a mint csak lehet, kikötjük a sodronyhoz s az alakítást az ismert módon folytatjuk. Így eljárva, a két kar füzérfa T betűjének felső részén nincs sebhely.

Balogh Bálint.

A termeléselővételek megtiltása és a zöldhitelek rendelkezése. A kormány 1092—1916. M. E. sz. a. rendeletet tett közzé a hivatalos lapban az 1916. évi várható termés adás-vételének tilalmáról és érvény-

telenségéről, valamint az 1916. évi mezőgazdasági termésből várt egyes terményekre előlegek nyújtásáról.

Szöszserinti szövegét az alábbiakban közöljük:

1. §. Tilos és semmis az olyan szerződés, amely a magyar szent korona országában az 1916. évben várható következő mezőgazdasági terményeknek, úgymint búzának, rozsának, kétszeresnek, árpának, zabnak, tengerinek, hüvelyeseknek és repczének általában történő, vagy az ily termés reményének meghatározott áron való adás-vételére vonatkozik.

2. §. További intézkedésig tilos az 1. §-ban felsorolt, a magyar szent korona országában az 1916. évben várható mezőgazdasági terményeknek az 1. § alá nem eső módon történő előre eladása és vétele is.

Az 1. bekezdésben foglalt rendelkezések kiterjednek a buza, rozs, a kétszeres, az árpa, a zab és a tengeri összes örleményeire is.

3. §. Az 1. és 2. § rendelkezéseit a jelen rendelet életbelépése előtt létrejött ügyletekre is alkalmazni kell. Az ily ügyletek alapján adott vétel-előlegek és egyéb szolgáltatások visszakövetelhetők. Az 1. és 2. §-ban megállapított tilalom nem terjed ki a Haditermény Részvénytársaság részére a 4. § alapján és az ott szabályozott előlegnyújtással kapcsolatosan történő előre eladásokra.

4. §. A Haditermény Részvénytársaság bizományosai, valamint a Haditermény Részvénytársaság által erre felhatalmazott hazai pénzügyetkek a termelőknek az 1916. évi termésből várható buza-, rozs-, kétszeres-, árpa-, zab-, tengeri- és repczeterményeire előlegeket adhatnak a következő feltételek mellett:

1. előleg csak a várható termésnek a termelő gazdasági és háztartási szükségletét meghaladó része erejéig és csak bezárolag 1916. évi július hó 25. napjáig; tengerit illetőleg pedig csak 1916. évi november hó 30. napjáig lehet adni;

2. az előleg c-ként búzánál 20 K-át, rozsnál, kétszeresnél, árpánál, zabnál, tengerinél és repczénél 15 K-át nem haladhat meg;

3. a termelőnek a kapott előlegről a Hadi Termény Részvénytársaság által megállapított mintának megfelelően kiállított kötelezvényt kell kiszolgáltatnia, amelyben a Haditermény Részvénytársaságot felhatalmazza, hogy a nevezett társaság által a 4. pont szerinti megvett termény árából az előleg összegét az előleget nyújtó félnek vagy igazolt jogutódjának kifizesse; ha a termelő az előleg visszafizetésére váltói kötelezettséget is vállal, ez csak olyan váltóelfogadvány adásával történhetik, amely a Haditermény Részvénytársasághoz van telepítve és a melyen rendkívényesként az előleget nyújtó bizományos vagy pénzügyet van megjelölve; az előleg összegét utján jutalék és költség beszámításával az Osztrák Magyar Bank váltóle-számítolási kamatlábát legfeljebb 1 és 1/2%-kal meghaladó kamatot lehet számítani;

4. a termelő a termésből várt azt a terménymennyiséget, amelyre előleget kapott, a Haditermény Részvénytársaságnak a Haditermény Részvénytársaság által megállapított minta szerint — egy eredeti és egy másodlati példányban — kiállított kötelezvével, amelyben felvett előlegre és ha erről váltó állított ki, erre a körülményre is utalni kell, a termények átvételének idejére nézve hatóságilag megállapítandó legmagasabb áron eladásra lekötöti.

Ha a termelő haszonbérlethez annak az ingatlan-nak, a melynek várható termését a jelen § 4-dik pontja szerint a Haditermény Részvénytársaságnak eladásra lekötöti, úgy a lekötéshez a haszonbérbeadó hozzájárulása szükséges. A haszonbérbeadó hozzájárulást nem tagadhatja meg, ha terménynek a jelen § értelmében eladásra lekötése biztonságát nem érinti. A haszonbérbeadó hozzájárulásának hiányában az előleget nyújtó fél a haszonbérbeadónak haszonbérkötéséért az előleg összegéig kezesként felel.

A termelőnek előleget a terméledadásra való egyidejű lekötésével okvetlenül a Haditermény Részvénytársaság is adhat. A jelen § első bekezdése 1. és 2. pontjának, valamint a jelen § 2. bekezdésének rendelkezései erre az esetre is állanak.

5. §. A Haditermény Részvénytársaság a részére a 4. § 4. pontja alapján lekötött termények átvételével, a mennyiben az előleget a társaság bizományosa folyósította, az illető bizományost fogja megbízni. A mennyiben pedig az előleget valamely pénzügyet nyújtotta, az illető pénzügyet közreműködése csak az előleg folyósítására és az ezzel kapcsolatos műveletekre terjed ki, de a Haditermény Részvénytársaság a termények átvételével valamely bizományost vagy közegét fogja megbízni.

6. §. A termelő az 1916. évi termésből várható azt a termésmennyiséget, amely a 4. § értelmében

a kapott előleg fejében le van kötve, másnak el nem idegenítheti, azon másnak jogot nem engedhet, sem azzal egyébként nem rendelkezhetik, hanem köteles azt a Haditermény Részvénytársaságnak a 4. § 4. pontjában említett átvétel idejére nézve hatóságilag megállapított legmagasabb áron átadni. A Haditermény Részvénytársaság a terményekért járó árból az előleg kiigyenlítéséig az erre szükséges összeget az eladó javára visszatartja és azután az Osztrák-Magyar Bank váltóle-számítolási kamatlábának megfelelő kamatot téríti meg. Erre az összegre a hitelező sérelmére harmadik személy jogot nem szerkezhét.

7. §. Az előlegnek a termelő kezéhez kifizetése és a terményeknek ez alapon eladásra lekötése a hitelezőkkel és az ingatlan átverési vevőjével szemben is hatályos.

A 8. § a büntető rendelkezéseket tartalmazza.

A Magyar Gazdaszövetség közgyűlése. A Magyar Gazdaszövetség folyó évi közgyűlését Budapesten a Nemzeti Múzeum nagytermében tartja április 13-án csütörtökön d. e. 10 órakor. A közgyűlésnek, melyen Darányi Ignác elnököl s melyen a Szövetség Károlyi Sándor grófnak, alapítójának, halálának tízéves évfordulója alkalmából kegyeletes módon emlékezik meg, főtárgya az aratási munkálatok s általában magának a termelés biztosításának a kérdése lesz. A közgyűlésre a szövetség most küldi szét a meghívókat s a legkésőbb április 5-ig jelentkezőknek kedvezményes vasuti igazolványokat bocsát rendelkezésére.

A mezőgazdasági ipar fejlesztésének feltételeiről Szilágyi Gyula dr. műegyetemi tanár a Mérnök- és Építész-Egyesületben előadást tartott. Statisztikai adatokkal bizonyította mezőgazdasági iparunk lendületes fejlődésének a közgazdaságunkra gyakorolt hatását. Kimutatta, hogy Magyarország czukoriparának, fejlődésének az osztrák czukoripar semmi kárát sem látta, mert ugyanakkor ez még nagyobb mértékben fejlődött. Behatóan foglalkozott szesziparunk jelentőségével és méltatta a mezőgazdasági szesziparnak az utolsó husz évben a magyar mezőgazdaságra gyakorolt hatását.

Az O. M. G. E. mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi szakosztályának márcz. 31-én megtartott ülésén dr. Sigmond Elek egyetemi ny. r. tanár érdekes és tanulságos előadást tartott »A mezőgazdasági kémiai ipar a többtermelés szolgálatában«, melyben rámutatott arra, hogy hazánkban, fájdalom, alig 5% a mezőgazdasági vegyi ipar az összes termelő tényezők között, tehát okvetlenül minél jobban kell ezeket emelni, növelni, hogy a mezőgazdasági növények ezek révén értékben emelkedve, feldolgozott állapotban jussanak külföldre és inkább arra kellene jövöben törekedni, hogy külföldről behozott nyersanyag jövöben is itt feldolgozva ipari terméké, hagyná el határainkat. Háromféle gazdasági vegyi ipart különböztet meg: I. mely eddig is jól virágzott hazánkban, ez a szesz- és czukoripar, de azért az utóbbi még fejleszthető volna, tekintve, hogy kivitelre van elég tér. (Malom- és keményítőgyártás, mechanikai ipar itt nem tárgyalatik.) II. osztályba sorolandók azon iparok, melyek csak részben elégítik ki a hazai szükségletet, ilyen a sör- és malátagyártás; kisebb, munkássört készítő, sörfőzdek elterjedése volna indokolt; a zsirpótló (margarin) gyárak nagyobb elterjedésével az élelmezés olcsóbbodása volna összekötve; az olajt termelő növények nagyobb elterjedése folytán az olajgyárak számbeli növekedése várható és különösen a hordozható sajtók lennének indokoltak. III. A még alig említésre méltó csekély számban leledző iparokat emliti előadó, ezek a konzerv-iparok, mely alatt nemcsak bádogdobozokban levő készítményeket kell érteni, hanem mintegy elraktározást megkönnyítő ipart, p. o. takarmány (burgonya, kukoricza- és szénaszárító, burgonyapely készítő, malátaszárító, répaszelet stb. szárító) eltevését biztosító, gyümölcszsírító, aszaló, eczetbe, czukorba stb. eltevő iparok, izek gyártása. Takarmánykészítő ipar, mely hulladékokat dolgoz fel, p. o. mint most a főváros is tervezi, a vásárcsarnokok hulladékából; Németország az élesztőből is készít élelmet és takarmányt, mely utóbbihoz az

A rézgálicz pótlására szolgáló egyetlen alkalmas anyag a

PEROCID, PEROCID-dal

amint azt úgy a m. kir. ampelológiai intézet, mint a legjelesebb német és osztrák szakintézetek megállapították. Azért a mostani megfizethetően rézgáliczárak mellett helyesen teszi minden gazda, ha az ennél sokkal olcsóbb pótolja készletét. Használata daczára, hogy erősebb oldatot kell belőle használni, mint a kétkéből, még mindig olcsóbb, mint az a rézgálicz is, melyet — kedvezményes áron — a törvényhatóságok útján lehet beszerezni. Pontos használati utasítás minden szállítmányhoz mellékelve. * * *

Garantált minőségű PEROCIDOT ajánl a csekély készlet erejéig NAGY IGNÁ CZ szőlő és pinczegazdasági eszközök raktára Budapest, VII, Károly-körut 9.

állati vizeletet is felhasználva, így egész körforrást idéz elő N. vegyekben. Ide tartoznak a hus eltartására szolgáló iparok p. o. beszóság, füstölés, dobozba-sterilizálás útján konzerválás, tartós húsfélék (szalámi stb.) készítés. Csatornatartalom zsiradékának kivonása szappankészítésre. A műtrágya ipar, mely gyermekkorát éli hazánkban, kalitrágyát készíthetünk kellő mennyiségben, mert Németországból a nyersanyagot (kőzetet) kaphatunk. Nitrogéntrágyát a levegőből kell gyártani, akár a földgáz, akár más természeti erők felhasználásával. Csupán foszfort nem tudunk belföldön ez ideig szerezni, azért kell a csontokat összegyűjteni, a barlangokban levő foszfortartalmu trágyát felhasználni és tovább kutatni, hátha mégis van foszfortartalmu kőzetünk hazánkban. A kitűnő előadást megtapsolták. Többek hozzászólása után Rubinek indítványára bizottság alakult, mely a fenti dolgokat részleteiben megvitatta s kormánytámogatást is kieszközölve fog arra törekedni, hogy lehetőleg mielőbb növekedjék, szaporodjék hazánkban a mezőgazdasági vegyi ipar s ezzel a többtermelés és a jobb értékesítés elérhető legyen.

A répavetés ideje. A répavetés idejének közeledtével felhívjuk gazdaolvásóink figyelmét, hogy a tehénállomány tejelőképességét télen át semmivel sem lehet jobban fentartani és fokozni, mint a répával. Kísérletek bizonyítják, hogy ha a fejenkénti 8—10 kg. szokásos répamennyiségnek a 3—4-szeresét etetik a tehennel, úgy még abban az esetben sem csökken azok tejelőképessége, ha egyidejűleg a korpa vagy egyéb abraktakarmány etetését teljesen be is szüntetik. Kétségtelen tehát, hogy a nagy adagokban etetett répával rendkívül sok korpát vagy egyéb abraktakarmányt lehet megtakarítani, a mi az abraktakarmányok jelenlegi rendkívül magas ára mellett igen nagy megtakarítást jelent. Pontos dolog tehát, hogy minden gazda sok répát vessen, mert ezzel sok abrakot, sok pénzt takaríthat meg.

Olajmagvak termelése. Hazai viszonyaink a különböző olajnövények, különösen a len, mák, napraforgó- és tökmag termelésére igen alkalmasak. Eddig nem volt különösebb szükség arra, hogy az olajnövények termelését is fölkaroljuk. Most azonban az olajnövények termelése katonai érdekből is hazafias kötelesség. Ennek a kötelességnek minden gazda eleget tehet. Egy most megjelent kormányrendelet az 1916. évi termésből származó len- és kendermag árát 100 koronában állapítja meg s az olajgyárak hajlandók a lenmagnak olajmagnyerés céljából való termelésére a gazdákkal szerződést is kötni.

A gyárak a gazdákat a szükséges vetőmaggal, a melynek megszerzése ma igen nehéz és drága, ellátják. Ezt a vetőmagot a gazda a termésből lesz kötes visszadni. Az ezenfölül termelt magot a gazdától az olajgyár minden körülmény között, még békekötés esetén is, beváltja 100 koronáért. A lenmag kicséplése után fennmaradó szalma nem vész kárba, mert azt, ha elég hosszú és alkalmas ipari célra, mértermázsánként 10 koronáért veszik át. Az olajgyárak a többi olajmagvat is átveszik a gazdától és pedig mintegy 100—150 korona körül mozgó áron. Az ezek vetéséhez felhasználható vetőmagot a termelők könnyen megszerezhetik.

Ugy értesültünk, hogy a kendernek rostnyerés céljára való termeléséhez szükséges vetőmagot a megkívánt mennyiségben biztosítani nem lehetett s ezért sokan, a kik pedig rendszerint kendert szoktak termelni, vetőmag hiányában kénytelenek lesznek a kendertermelést mellőzni. Az ilyen gazdák a kendertermelést lentermeléssel pótolhatják. A tök termelésével is nemcsak drága áron értékesíthető tökmagot nyerünk, de jó takarmányt is. A lent körülbelül április közepéig, a napraforgót és tököt pedig még május elején is vethetjük. A ki mindezekről bővebbet szeretne tudni, kérjen a földmívelésügyi minisztérium könyvtárától ismertető füzetet.

Egy gróf Károlyi-féle birtok Czegléd város kezelésében. Ismeretes, hogy a háboru kitörése előtt Czegléd városa megvette a gróf

Károlyi-féle 7049 katasztrális hold területű sörégi uradalmat. Mint most Czeglédről jelentik, a város a birtok egy részén gyümölcsösöt és dohányt fog termelni. A birtokon egy 11 kilométer hosszú gazdasági vasutat építenének 180.000 K költséggel. Ezt a pénzt egy közeli cukorgyár előlegezi, a mely répatermelési célokra 300 hold földet fog bérbevenni. A birtok egy kisebb részét később parcellázás útján értékesítik.

Az amerikai magyarság hazatérése. A gazdasági érdekeltségek felterjesztést intéztek a kormányhoz és az amerikai magyarok visszavándorlása ügyében megindított mozgalom támogatását kérték. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége legutóbb tartott ülésén Szilassy Zoltán bejelentette, hogy a mozgalomhoz csatlakozott a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége is, a mely a maga álláspontját külön beadványban juttatta el a belügyminiszterhez. A visszavándorlási kérdés gyakorlati megvalósítása érdekében hír szerint már folynak is a tárgyalások az illetékes minisztériumok és gazdasági és társadalmi tényezők között.

Műtrágyatermelés földgázzal. Mint értesültünk, illetékes helyen tárgyalás folyik egy hatalmas erdélyi mésznitrogén-gyár létesítésére, a mely a középponti hatalmak többtermelését és a műtrágyabehozataltól való függetlenítését segítené elő. A telepet több kémiai iparral is fejlesztenék. A végső döntés ebben a kérdésben már április végén meg fog történni. Itt említjük meg, hogy a német mezőgazdaságot most nagyban foglalkoztatja az a probléma, hogy az országnak körülbelül 270.000 tonnát tévő évi nitrogéntrágya-szükségletét hogyan lehetne fedezni.

A honvédelmi gazdasági tanács ülése. A Honvédelmi Gazdasági Tanács báró Hazai honvédelmi miniszter elnöke alatt most tartotta meg első ülését. A betérjesztett jelentés szerint a legénységnek mező- és erdőgazdasági, szőlőművelési és egyéb gazdasági munkákra 3—5 hétre minél nagyobb számban való szabadságolása és munkásosztagokban való kivétele elrendeltetett. A törvényhatóságok felhatalmaztattak, hogy azokat a szabadságolt katonákat, valamint a katonai szolgálat alól felmentett mezőgazdákat, a kik sürgős gazdasági munkájukat elvégezték, a hadbavonult katonák földjeinek megművelésére felhasználják. Erdei termékek termelése céljából a szükséges hivatásos munkások felmentettek, az erdőgazdasági szakmunkások a szükséges időtartamra rendelkezésre bocsáttattak. Mezőgazdasági munkákra eddig 48 törvényhatóságnak 10.557 ló kölcsönözött ki. A lábadozó osztagoknál 10—15 holdas konyhakertészetek állítottak fel.

Az előadói jelentés után a tanácsülésen megjelent miniszterek, valamint az egyes szakminiszterek képviselői rámutattak a gazdasági szabadságolások-és hadifoglyoknak gazdasági munkáknál való alkalmazása körül felmerült kivánságokra, melyekre nézve a honvédelmi miniszter megnyugtató kijelentést tett és a fölmerült bajok orvoslását ígerte. A katonai és népfelkelési szolgálatot teljesítő cséplőgépezők és gőzekések szabadságolása beható megvitatás alá került és megállapítottak azok az elvek, a melyeket e téren meg kell valósítani. Megegyezés jött létre, hogy a háboru alatt mezőgazdasági gépészekké csak kovácsok, lakatosok és rokkant katonák fognak kiképezettni. A tanácsulást báró Hazai honvédelmi miniszter azzal zárta be, hogy egyrészt megelégedéssel állapítja meg, hogy a gazdasági érdekek megóvása céljából a szükséges intézkedések megtételre és azok sikert eredményeztek, másrészt rámutat a kötelességteljesítésre és vállvetett erővel való együttműködésre, mely egyedüli biztosítéka a további sikeres munkának.

Gazdasági munkákra kirendelt katonák ételmezése. Azok a földbirtokosok, a kik gazdasági munkákra katonai munkásosztagok kivételezését kérték, tartoznak ezeknek ételmezéséről, ugyszintén a

kísérő altisztek ellátásáról is gondoskodni, a minek fejében azonban a munkásosztag vezetője köteles nyugta ellenében az illető gazdának a szabályszerű katonai ételmezési pénzt kifizetni. A mi a munkásosztagok díjazását illeti, annak minden egyes tagja, sőt a felügyelőaltiszte minden munkanapért a gazdától a szokásos helyi napszámot kapja. Kivételt képeznek az erdőgazdaságban foglalkoztatott katonák, a hol részükre nem napszám, hanem szakmánybér jár. A katonák ételmezésére és elszállásolására vonatkozó rendelkezések az erdőüzemeknél is érvényben vannak.

A jégbiztosítási díjak. A jégkárfelvételre egyesült magyar és osztrák jégbiztosító-társaságok (Első magyar, Magyar-francia, Hazai, Fonciére, Magyar jég, Déli jég, Duna Phoenix, Bécsi biztosító) legutóbb tartott értekezlete elhatározta, hogy az 1914. évi jégkárbiztosítási díjtételeket a folyó évi kampányra változatlanul fentartja. A biztosítható maximális árak még nincsenek megállapítva, de — mint értesültünk — a múlt éviéknél 15—20 százalékkal alacsonyabbak lesznek (Az Ujság.)

Az áprilisban termelendő szesz lefoglalása és igénybevétele. A pénzügyminiszter a hivatalos lap minapi számában rendeletet tesz közzé, mely szerint a fogyasztási adó alá eső szeszfőzdekből 1916. évi április hónapban termelendő szesz mennyiségét ennek felerésze erejéig zár alá helyezi és a közszükséglet céljára igénybevettnek jelenti ki. A szeszfőzde-vállalatok ennek következtében azokat a kötelezettségeket, melyeket a jelen rendelet életbeléptetése előtt szesznek 1916. évi április hónapban teljesítendő szállítása iránt vállaltak, minden egyes revővel szemben csak a kikötött mennyiség fele részére erejéig kötelesek teljesíteni. Ugyanez áll a szeszfinomító szabadraktári, valamint egyéb szeszszabóraktári vállalatoknak az 1916. évi április hónapban teljesítendő szeszszállítási kötelezettségeikre nézve. E rendelet a 28.000 és 40.000 sz. a. ez évben kiadott rendeletek határozományait nem érinti.

A kendertermelés és a fuvar költség. A hivatalos lapban ma rendelet jelent meg, a mely az 1916. évi termésből eredő kenderkóró árát az erre vonatkozó előbbi rendelet módosításával úgy értelmezi, hogy a 710/916. M. E. rendeletben megszabott ár a termelő által a vasuti, vagy hajóállomásra szállított és a vagonba, vagy a hajóba berakott, avagy a kenderkórót feldolgozó gyár telephére tengelyen beszállított árura vonatkozik. A gyár a termelőnek adott vetőmagot is jogosítva van — mérsékelt áron — a vételárba beszámítani. A ki ily föltételek ellenében az 1916-ra szóló termelőszerződést fölfüggeszteni, vagy mérsékelni óhajti, az az erre vonatkozó kérelmet április 15-ig terjesztheti elő a budapesti törvényszék elnökének.

Elkészültek a hortobágyi öntözőművek. A kormány és Debreczen város között még 1907-ben indultak meg a tárgyalások, hogy Hortobágy-pusztának ama részén, a melyek szikes talajuknál fogva mezőgazdasági művelésre ugyszólván teljesen alkalmatlanok, jó legelő és rétterületek nyerésére öntözést rendezzenek be és ezzel a Hortobágyon mindinkább hanyatló állattenyésztést felvirágoztassák. A kormány ötvenezer korona államsegélyt adott az öntözőművek céljaira és 1913 tavaszán meg is kezdték a munkálatokat, de a háboru közbenjötté miatt csak a múlt év nyarán lehetett azokat gyorsabb tempóban, hadifoglyokkal folytatni. Mint most értesültünk, javarészt elkészültek azok a művek, a melyek a Hortobágyon berendezendő vizgazdaság (öntözés és halastavak) céljaira hivatottak szolgálni és márczius 25-én megkezdtek a Tisza vizét mesterséges uton a Hortobágyon berendezendő vízöntözés (öntözés és halastavak) céljaira hivatottak szolgálni és márczius 25-én megkezdtek a Tisza vizét mesterséges uton a Hortobágyra vezetni. A tervek szerint összesen háromezer hold lesz öntözendő. Egyelőre azonban csak ezer holdon lesz öntözés és a többi halastóként fogják kezelni.

Az e célra szolgáló öntözőművek állanak: egy, a tiszakeszi község határában emelt szivattyutelepből; egy, a tiszai védőtöltés ugyanott épített, a vízbeeresztésre szolgáló zsilipből; a Tiszától az öntözendő területhez vezető, tizen-nyolc és fél kilométer hosszú vízvezető főcsatornából; az öntöző területtől a Hortobágy

Körülbelül

70 hadifogoly-munkás kölcsönképeni

átengedésére Gömör megyében végzendő állami munkához április közepétől június közepéig (esetleg rövidebb időre) szükségeltetik. Kisebb csoportok szintén tekintetbe vétetnek. Értesítések a

Kábelgyár R.-Társ.
budapesti irodájához,
Budapest, V., Rudolf-tér 5. sz.
kéretnek, mely a foglyok átengedését a hatóságoknál kieszközli.

folyó medréig vezető lecsapoló csatornából, továbbá a vizgazdaság területére eső töltéseztől és apróbb csatornából. A Tiszának megfelelő magas vízállása mellett onnan a víz a zsilipen át, szabadon beeresztve, jut az öntözés helyéig. Megfelelő magas vízállás hiányában szivattyuzással kell azt átmenelni a főcsatornába. Tapasztalati adatokon nyugvó számítások szerint 20 év alatt tíz évben lesz lehetséges a vizet teljesen szabad beeresztés útján megszerezni, hét évben bizonyos mérvű szabad beeresztés mellett szivattyuzás is szükséges lesz, három évben pedig csak szivattyuzás adhatja meg a szükséges vízmennyiséget.

A dohánybevéltési árpótlékok helyes alkalmazása és felosztása érdekében a pénzügyminiszter körrendeletileg intézkedett. E szerint a 30 százalékos minimumban az 1916. évre engedélyezett árpótlék kivétel nélkül mind azoknak a dohánytermesztőknek dohánybevéltési ára után folyósítandó, a kik a különhatározatok szerint a 40, vagy 50 százalékos árpótlékra igényt nem tarthatnak. A 40%-os árpótlék csak azoknak a dohánytermelőknek kijáró bevéltési ár után folyósítandó, a kik az 1915. évi ültetési területtel egyenlő kiterjedésű területen termeltek az 1916. évben dohányt és a termelt dohányt az így meghatározott egész területen szabályszerűen művelték és kezelték és az ez utáni egész termést hiánytalanul be is szolgáltatották. Nem kerülhet tehát a 40%-os árpótlék osztályába az a dohánytermesztő, a ki az 1916. évben az 1915. évi ültetési területtel egyenlő területen dohányt ugyan ültetett, de a dohányt az egész kiültetett területen ki nem termelte, vagy az egész termést be nem szolgáltatotta. Az 50%-os árpótlék azok részére folyósítandó, a kik az 1915. évi ültetési területnél legalább 20 százalékkal nagyobb területen termeltek az 1916. évben dohányt és a termelt dohányt az így módon meghatározott egész területen szabályszerűen művelték és kezelték és az ez utáni egész termést hiánytalanul be is szolgáltatották. Nem kerülhet tehát az 50%-os dohánybevéltési árpótlék osztályába az a dohánytermesztő, a ki az 1916. évben 20%-nál nagyobb területen ültetett ugyan dohányt, de azt az 50%-os árpótlék engedélyezésének alapjául szolgáló egész területen végig ki nem művelte, vagy az egész hozamot be nem szolgáltatotta. Az ilyen dohánytermesztő csakis a tényleg végig megművelt terület után az elől hivatkozott rendelettel megállapított megfelelő alacsonyabb bevéltési árpótlékra tarthat igényt. Az 50%-os bevéltési árpótlékban továbbá az új dohánytermelők is részesítendőek. Új dohánytermesztőknek — a dohánykistermelők kivételével — csakis azok minősíthetők, a kik a dohánytermesztéssel mindeddig egyáltalában nem, vagy oly régen foglalkoztak, hogy a dohánytermesztéshez szükséges dohány-száritópajttal, vagy megfelelő más helyiséggel már nem rendelkeznek. Új dohánykistermelők pedig azok minősítendőek, a kik a legutolsó két dohánytermelési év egyikében sem foglalkoztak dohányműveléssel. Azok a nagybani dohánytermesztők, a kik az 1915. évben a dohánytermesztéssel felhagytak, de a dohánytermesztéshez szükséges száritó-pajttal rendelkeznek, új termelőknek nem minősíthetők és ezek a dohánytermesztők a szerint, a mint a folyó évi ültetési területük az általuk legutóljára kiművelt ültetési területnél kisebb, vagy azzal egyenlő nagyságu, avagy annál legalább 20%-kal nagyobb, 30, 40, vagy 50%-os árpótlékban részesítendőek. Minthogy továbbá a dohánytermelési engedély a birtoktesthez kötött jogosítványnak tekintendő, új termelőnek nem minősíthető az, a ki a termelést elődje jogcímén folytatja.

Új rézgáliczgyárak. A magyar szőlőtermelők jelentékeny rézgálicz-szükségletére való tekintettel a földművelésügyi minisztérium több hazai vállalatot megbízott azzal, hogy a hadvezetőség által a magyar kormány rendelkezésére bocsátott rézmennyiség fölhasználásával a legközelebbi idő alatt nagyobb mennyiségű rézgáliczot termeljenek ki. A »Vegyeszeti Lapok« értesülése szerint a Weiss Manfréd tölténygyára, a Danicza vegyipar r.-t., a Polgári kő- és mészipartelepek r.-t., Krayer E. és Társa cég, továbbá a Dobsinai rézművek r.-t. kaptak hasonló megbízásokat. (Magyar Vaskereskedő 13. sz.) Lts.

A borkiviteli tilalom és a csemegeborok. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete Bernát Béla vezetésével emlékiratot adott

át Tisza István gróf miniszterelnöknek, kérvén a borkiviteli tilalomnak a tokaji és erdélyi csemegeborokra való felfüggesztését. A miniszterelnök kijelentette, hogy a kivételes kedvezmény megadása aligha fog számottevő akadályokba ütközni.

A rézgálicz szétosztása a szőlősgazdák közt. Ismeretes, hogy a kormány a vidéki szőlősgazdák rézgáliczszükségletének jó részéről már gondoskodott. A rézgálicz szétosztása most van folyamatban. A szétosztás technikai részének lebonyolításával, úgy látszik a Magyar bank és kereskedelmi r.-t.-ot bízta meg a földművelésügyi miniszter, mert mint a vidéki lapokban olvassuk a Magyar bank értesítette több nagy vidéki város vezetését a kitartalt rézgálicz mennyiségéről és arról, hogy a vételárát hol és mikor kell lefizetni.

A gyékény mint jutapótló. A Balatoni Szövetség most tartott közgyűlésén Öváry Ferenc felhívta a figyelmet ipari feldolgozására, a mellyel a jutát és manillát teljesen pótló ipari termékek állíthatók elő. Ez nemcsak a gyékényt bőven termelő Balaton-vidék szempontjából jelentős, hanem azért is, mert ezekkel a termékekkel gyökeresen lehet segíteni a háború kezdete óta jutható és manillahiányon. A közgyűlés tagjai érdeklél szemlélték meg a gyékényből készült textilmintákat s bizottságot küldtek ki azzal az utasítással, hogy ennek az iparnak a Balaton-vidéken leendő kifejlesztésével foglalkozzék. (Az Újság.)

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület évi rendes közgyűlését 1916. évi április hó 16-án, vasárnap, délután 3 órakor Egerben a megyeszékház kistermében tartja meg, melyre az Egyesület tagjai tisztelettel meghívóznak.

Erdőművek fölmentése. A földművelésügyi miniszter értesítette a Magyar Fekereskedők és Fapárosok Országos Egyesületét, hogy a tüzi-, bánya- és talpfatermelésnél, valamint a fűrészeknél alkalmazott fölmentett népföldkérdő erdőgazdasági munkásokat és alkalmazottakat, a kiknek fölmentése 1916. évi június 30. előtt letelte, hivatalból 1916. évi június 30-ig fölmentette. Ugyancsak a földművelésügyi minisztérium arról értesítette az egyesületet, hogy a fatermelők rendelkezésére bocsátott munkások között 748 talpfamunkás van, a kik azonnal rendelkezésre állanak. Ezeket az egyesület kebeléből kiküldött szűkebb bizottság oly csekek között osztotta szét, a melyeknél a munkások kiállítását föltételhez nem kötötték. A termelők kötelesek a kiutalt munkásokat a rendelkezési állomáson átvenni, ellátásukról, számszámukról gondoskodni. E munkásoknak a jelenleg szokásos munkadíj jár. Az egyesület további munkások kirendelése iránt is megteheti a szükséges lépéseket.

Üzembe helyezték a zámi rézbányát. A parlamentben legutóbb szóváltották, hogy a kormány parlagon heverteti a zámi rézbányát, a melyet tíz esztendővel ezelőtt francia pénzen alapítottak, de a mely már régebben megszüntette üzemét. Tellezky pénzügyminiszter válaszában annak idején kijelentette, hogy intézkedni fog a bánya üzembe helyezése végett. Mint most értesülünk, a bányában már meg is kezdték a munkát.

A komlótermelés bajai. A sörgyártás csökkenésével kapcsolatosan a komlótermelés iránti kereslet is csökkenőben van, annyival is inkább, mert a sörgyárak komlószükségletük nyolczvan százalékát eddig is külföldről szerezték be. A csökkenés oly mérvű, hogy nemcsak az 1915. évi, de az 1914. évi magyar komló egy része is eladatlan még, miért is a folyó évben egyáltalán nem érdemes a komlótelepeket művelés alá venni. Nemcsak a komló megművelése költséges, de a száka, meg a kötöző zsinagnak is olyan magas ára van, a mely jóformán lehetetlenné teszi a komló értékesítését. Ennek dacára gondoskodni kell egyrészt arról, hogy a komlóültetvények ne menjenek tönkre, másrészt hogy a talaj másirányú jövedelmet szolgáltatasson. A komlótőkék tehát most nem metszendők de 50-60 cm. magasságban le kell azokat sarlózni, mert így a folyó évben nagyobb károsodás nélkül fog az vegetálni. A terület hasznosítása céljából leghelyesebb a sorközöket borsóval vagy lencsével, másodsorban káposztapalántával beültetni. Bugonyát vagy répát vetni a sorközökbe nem ajánlatos, mert ezek túlságosan zsarolják a földet.

Jubileum. Bacher Rudolf és Melichár Ferenc mezőgazdasági gépgyárak budapesti telepének tisztviselői kara impozáns módon ünnepelte a budapesti telep főnökének Szücs Zsigmondnak ötvenedik születésnapját és ez alkalomból a tisztviselői kar az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hadikórházának is jelentékenyebb összeget adományozott.

A »Ratin« bakteriologiai laboratórium részvénytársaság patkányokat és egereket ölt betegség specifikus előidézőjét tenyészt. E praeparatum, melyet Magyarországon a »Ratin« vezérképviselőség, Budapest, Rottenbiller-utca 30, »Ratin« elnevezés alatt hoz forgalomba, a patkányokat és egereket ellenállhatatlanul vonzza és még a legbősebb csapás esetén is rövid idő alatt kiirtja, mert egyik rágcáló a másikat fertőzi. A m. kir. állami bakteriologiai intézet véleménye szerint semmi más állatra a »Ratin« nem ártalmas. Mezei egerek irtására szintén sikerrel alkalmazható a »Ratin«. Elismeréssel nyilatkoznak a legnagyobb gazdaságok, malmok és egyéb nagy vállalatok az ország minden részéről.

Jelentés a budapesti takarmányvásárról 1916. évi április hó 7-ik napján.

Hozatalok és árak.

I. Szálas takarmányok.	Fölhozatal	Árak
	mm.-kint	fillérekben
1. Réti széna I. rendű, ó	25 szekér	2000—2500
2. " " II. " " " " " "	90 " "	1300—1900
3. " " I. r. " (csak jun. jul.-ban)	" "	" "
4. " " II. " " " " " "	" "	" "
5. Sárjuszéna	" "	" "
6. Muharszéna	40 "	2000—2700
7. Luczernaszéna	5 "	2100—2900
8. Lóhereszéna	" "	" "
9. Kőlesszéna	" "	" "
10. Zabos bükköny széna	10 "	1900—2400
11. Takarmányszalma (árpa)	" "	" "
12. Tengeriszár	" "	" "
Összesen szálas takarmány:	170 szekér	
átlag á 1200 kg. Összes súly: 204,000 kilogramm.		
II. Szalma s alomfélék.		
13. Alomszalma	35 szekér	900—1100
14. Zsuppszalma	5 "	1200—1400
15. Szalmaszecska	" "	" "
16. Rétiszéna III. rendű, csomagolásra	15 "	1000—1200
Összesen szalmafele:	55 szekér	
átlag á 1100 kg. Összes súly: 60,500 kilogramm.		

A vásár forgalma.

Legtöbb széna érkezett honnan? Alsónémedi, Gyón és Sápiról.
Legtöbb szalma érkezett honnan? Üllő Ócsa és Soroksárról.

SZESZ

A szeszüzletben a forgalom e héten is gyér volt és a legkisebb mennyiségű finomítványt is nagy nehezen szerezhető be. Kínálat alig van, azonban rendelések nagy számmal érkeznek a finomítókhoz, melyeknek nagyjórésze szabad készletek hiányában nem eszközölhető.

Finomított szeszt a maximális árban 390—400 K jegyeztek.

Denaturált szesz a kereslet és nagy vételkedv mellett kisebb tételek 140—145 kor. keltek el.

Kontingens nyersszeszben néhány kisebb tétel maximális árban került forgalomba.

NYILTTÉR.

E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

VÉDJÜK MEG A MAI ÉRTÉKES ÁLLATÁLLOMÁNYT!

A borjak felnevelése legjobban sikerül, ha mindjárt születésük után beoltatjuk azokat

BORJUTÜDÖLŐB ÉS BORJUVÉRHAS ELLEN.

Mert: ezek a ragálycsirák a legveszedelmesebbek az újszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással HATÉKONYAN védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben

Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. a. készülnek.

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgáltatnak

Kirsche Pfiffelbachi

magtényező hozamú, valamint beltartalom, szárazanyag és így eltarthatósága tekintetében híres

EREDETI IDEAL

takarmányrépamag

és saját gazdaságunkban termesztett

Ideal takarmányrépamag utántermése

míg a készlet tart.

DUKES ÉS HERZOG, Budapest, V, Zoltán-utca 6. sz. kapható.

Felölős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

OLOMMENTES MOSHATÓ VIHARÁLLÓ

SÁLAMDIJ 22. ELSŐRENDŰ KITÜNTETÉS

BELSO ÉS KÜLSŐ MÁZOLATOKHOZ LEGJOBBAN BEVÁLT

PEF

JAPÁN-EMAIL

másoláshoz teljesen készen vakolatra fára és vasra

Törv. véd. 10041-11.2

LUZ EDE és TÁRSA.
FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII. ORNÁDY-UTCA 4.
Telefonszám 61.83.

Uj és használt juta-, gyapot-, textillose-, lisztes- és korpás-
ZSÁK

Kölcsön-ponyvák
legjutányosabban beszerezhetők:
HERZFELD ZSIGMOND
cégnél,
Budapest, V., Vadász-u. 10.

Szőlősgazdák, gyümölcskertészek!

RÉZGÁLICZOT OLCSÓN

és biztos eredménnyel helyettesíti a „**SPORT**” szőlőpermetezőpor. Hatóságilag engedélyezve és a vegyvizsgáló hivatal által jóváhagyva. Kg-ja 5 kor.

Kérjen ajánlatot! Egyedül kapható:
BERKES JÓZSEFNÉL, Budapest, IX. ker., Ráday-utca 26. szám

CSIZMÁK!

Raktáron levő tehén- és boxbőrből, kemény és puha szárral, megbízható anyagból. Kapható páronként 40 koronáért. Szétküldés utánvétellel **PLASINKA GYULA**, 6000 Nagyatád, Somogy megye. 6000

SKUBLICS EMILIA juhászatában eladó **28 drb jól fejlett 2 éves RAMBOUILLET-TENYÉSZKOS.**

Czim: **BEBES, u. p. ZALASZENTMIHÁLY.**

680 kilogramm tiszta buzaszem volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel, szakértő bizottság előtt után-csépelettünk. **Pénzt, időt és munkát takarítanak a STERN-féle szab. dobkosárbetétlécczel.**

Kérdezősködéskor ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást
Bárdos és Brachfeld, Budapest, VI., Gyár-utca 5.

Szőlősgazdák! Szőlőmoly, peronoszpóra, hernyó- és rovarirtásra legjobb a vegyileg kipróbált „**Turul Permett**”, a rézgáliczot felülmulja, 200 liter vízbe. 1 doboz K 3-20 elegendő küldi utánvétellel „**TURUL PERMETT-MŰVEK**” Budapest, Elemér-utca 38. sz. TELEFON: József 1-73. Legkisebb rendelés egy postacsomag.

STAHEL és LENNER

trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST, VI., Angyalföld, Országbíró-utca 44-46. sz.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására.

TÖREKROSTÁK és mindenfajta LEMEZROSTA gőzcséplőgépek számára.

39523/916. sz.
IX.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium kezelése alatt lévő és a magyar vallás alap tulajdonát képező, Arad vármegyében Szemlak község határában fekvő 3771⁷⁴⁶/₁₆₀₀ k. hold kiterjedésű mezőgazdasági birtoka, mely

az I. II. számú	791	591	k. h.
		1600	
a III.	1416	488	k. h.
		1600	
a IV.	480	713	k. h.
		1600	
az V.	586	236	k. h.
		1600	
és VI.	497	318	k. h. bértagok-
		1600	

ból áll, — a haszonbérleti és versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt feltételek mellett 1916. évi október hó 1-től 1928. évi szeptember hó 30-áig terjedő 12 évre, a nevezett miniszterium (IX.) közalapítványi ügyosztályában (V., Báthory-u. 12. sz.) 1916. évi május hó 2-ik napján délelőtti 12 órakor tartandó zárt ajánlatu versenytárgyalás útján bértagonként külön-külön haszonbérbe fog adatni.

A zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál az érdeklődők jelen lehetnek.

A szabályszerűen felbélyegzendő, lepecsételt és birtok részletenként külön-külön tett írásbeli ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál legkésőbb a versenytárgyalási napon délelőtti 11 óráig nyújtandók be. A birtokra irandó: „Ajánlat a szemlaki birtokrészlet haszonbérletére”.

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész bértagra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki. Ajánlati biztosítékul: az I. II. sz. bértag után 5000 korona, a III. sz. bértag után 10000 kor., a IV. sz. bértag után 3000 kor., az V. sz. bértag után 3000 kor., a VI. sz. bértag után 3000 kor. készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban, avagy a pesti hazai első takarékpénztár letétkönyvecskéjében, a — versenytárgyalási feltételekben részletesen körülírt módon bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkészve érkezett, vagy kellőleg ki nem állított, fel nem szerelt ajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak. Oly egyének, a kik a közalapokkal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármi ezimen perben, avagy csőd alatt állanak, a versenyből kizáratnak. A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A netán szükséges felvilágosítások a közalapítványi (IX.) ügyosztályban megszerezhetők.

A feltételeknek ajánlati mintákkal ellátott példányát az érdeklődőknek 5 korona lefizetése ellenében a segédhivatali főigazgatója kiszolgáltatja.

Budapest, 1916. április havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium.

Eredeti **STOCK** **MOTOREKE**

50–60 lóerős típus

nagyszámu rendelés folytán csak áprilisi szállításra kapható!

III-ik ekevezető tanfolyam márczius végén kezdődik!

Eddig kb. 1400 gép van üzemben.
Hazánkban 120 STOCK EKE dolgozik.

Néhány referencia :

Diószegi gazdasági cukor és szeszgyár	5 drb.
Magyar Cukoriparr.-t. Szerencs és Botfalu	3 „
Bereg megye alispáni hivatala Beregszász	2 „
Iovag Wiener-Welten, Béke és Csütörtök	2 „
Strasser Róbert uradalom, Felsőireg	2 „
Bischitz Salamon és Fia, Majsamiklósvar	2 „
dr. Gross Imre és Jenő Uszogh-Tiszalucz	3 „
Ring Lipót és Samu, Kaposvár	2 „
Zirczi apátság, Zircz	2 „
Abauj-Torna vm. törvényhatósága, Kassa	2 „
Papp Szász Lajos, Kunszentmárton	2 „
Braun S. és K.	2 „

stb. stb.

≡ 7 éves referenciák tartósságra. ≡

Állandó nagy raktár BUDAPESTEN tartalék-
alkatrészekből és saját javítóműhely. ≡≡≡

III-ik ekevezető tanfolyam márczius végén kezdődik!

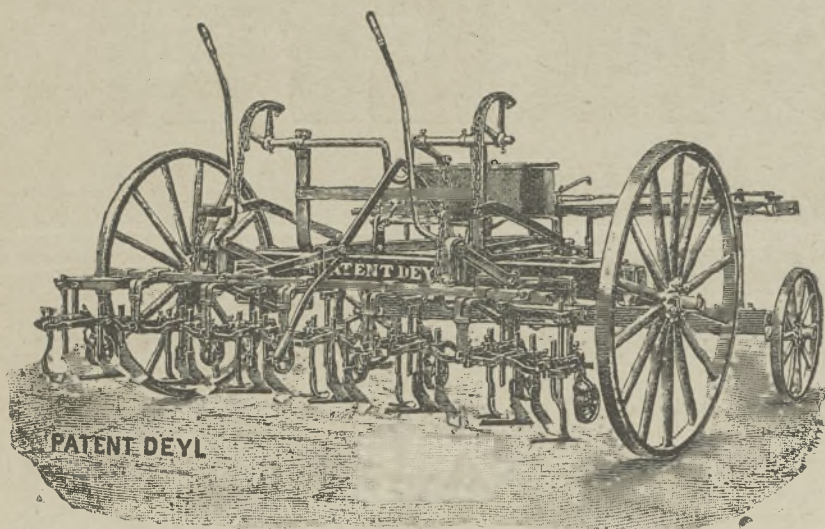
Vezérképviselet:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája,
Budapest, VI., Vilmos császár-ut 45. I. em.
Telefon interurbán: 76—94. Sürgönyczim: „Diplings.“

A répamüvelés sikeres keresztülvitelének manapság egyetlen gazdaságos módja a

A DEYL -féle speciális répa- kapológépek megfelelő alkalmazásában rejlik.

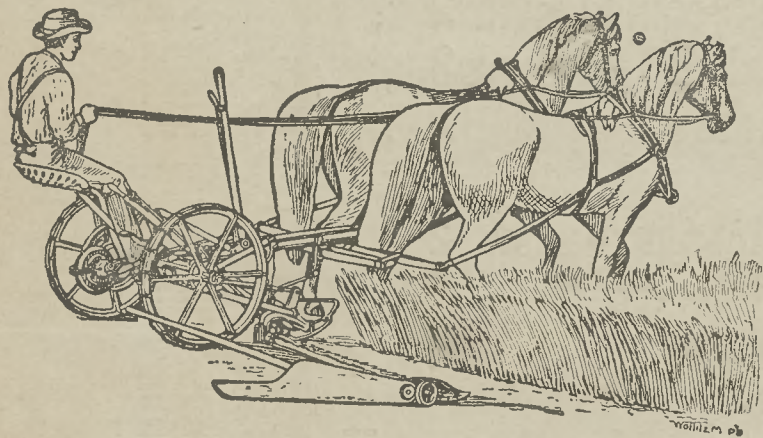

Ezen páratlan munkateljesítményű eszközök szembeötlő előnyeik és a jelenlegi munkásviszonyok következtében különösen nagy keresletnek örvendenek, miért nagyon ajánljuk a répamüvelő gazdáknak, hogy a DEYL-féle kapákban mutatkozó szükségletüket, már most, idejében fedezzék, mert csakis ez esetben tudunk a sokoldalú szállítási kötelezettségnek a szokott rendben megfelelni.

Csakis az általunk forgalomba hozott eszközök a DEYL-gyár gyártmányai, míg a többi, hasonlonevezés alatt eladásra kerülő gépek silányabb, kisebb értékű utánszatok!

Elsőrendű anyagból készült és egyszerűségüknél fogva
UTOLÉRHETETLEN SZERKEZETŰ

marokrakó-aratógépeink,
fűkaszalóink,
gereblyéink és
köszörükészülékeink

azonnal szállíthatók és mintaraktárunk bármikor megtekinthetők.

A legszolidabb anyag és legsikerültebb kivitel biztosítja gépeink páratlan munkateljesítményét és elterjedését országszerte.

Érdeklődőknek ábrás leírást küld:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi Vezérképviselő; **SZŰCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.

Távbeszélő: 28—02, 102—05.

Sürgönczim: „Kultur“ Bpest.